

Apolinaras Zaborskis, Kastytis Šmigelskas, Tomas Vaičiūnas,
Aurelijus Veryga, Nida Žemaitienė, Reda Mocevičienė,
Linas Šumskas, Vilma Kriaučionienė, Mindaugas Štelemėkas,
Vaida Liutkutė, Vilius Grabauskas

LIETUVOS MOKINIŲ GYVENSENA

2014 m. HBSC tyrimas

**World Health
Organization**

REGIONAL OFFICE FOR **Europe**

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

hbsc
HEALTH BEHAVIOUR IN
SCHOOL-AGED CHILDREN

LSMU Leidybos namai

**Apolinaras Zaborskis, Kastytis Šmigelskas, Tomas Vaičiūnas,
Aurelijus Veryga, Nida Žemaitienė, Reda Mocevičienė,
Linas Šumskas, Vilma Kriaučionienė, Mindaugas Štelemėkas,
Vaida Liutkutė, Vilius Grabauskas**

LIETUVOS MOKINIŲ GYVENSENA

2014 m. HBSC tyrimas

**LSMU Leidybos namai
Kaunas, 2016**

ISBN 978-9955-15-435-8

1. Įvadas

Šiame leidinyje pristatomi 2014 metais Lietuvoje atlikto vaikų gyvensenos tyrimo rezultatai. Tyrimas atliktas kaip tarptautinio HBSC tyrimo, kuriame Lietuva dalyvauja nuo 1994 metų, dalis. Lietuvoje šį tęstinį tyrimą atlieka ir finansuoja Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (1998–2010 m. Kauno medicinos universitetas, iki 1998 m. Kauno medicinos institutas).

HBSC tyrimas yra tarptautinis tyrimas, atliekamas daugelyje Europos šalių, taip pat JAV ir Kanadoje. Jis yra atliekamas kas 4 metai bendradarbiaujant su Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regiono biuru (www.hbsc.org). Šio tyrimo tikslas – įvertinti vaikų ir jaunimo sveikatą bei ją sąlygojančios veiksnius, taip pat suprasti jauno žmogaus elgseną sveikatos ir socialiniame kontekste. Tai vienas iš svarbių informacijos šaltinių, sudarančių galimybę formuoti vaikų ir jaunimo sveikatos politiką atsižvelgiant į esamas problemas.

HBSC tyrime yra kaupiama informacija apie jaunuolių sveikatą ir su ja susijusias nuostatas bei elgseną. Laikantis tarptautinio tyrimo protokolo, Lietuvoje apklausos yra atliekamos bendrojo lavinimo mokyklose apklausiant 5, 7 ir 9 klasių moksleivius. Klausimai ir jų formuluotės yra suderinami tarptautinėje tyrėjų grupėje ir bendradarbiaujant su Pasaulio sveikatos organizacija.

Šiame leidinyje pateikiama, tyrėjų nuomone, labiausiai aktualių klausimų informacija, atsižvelgiant į mokinių lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę. Informacija pateikiama lentelėmis, pateiktomis septyniuose skyreliuose, išlaikant tikslias klausimų formuluotes. Skyreliai apima mitybą, fizinį aktyvumą, subjektyvų sveikatos vertinimą, rizikingą elgseną, šeimos ir socialinius veiksnius, bendraamžių įtaką, psichologinę savijautą.

2. Tyrimo metodika

2.1. Tirtųjų kontingentas ir tyrimo metodai

Tyrimo duomenys surinkti 2014 m. kovo–gegužės mėn. įgyvendinus Pasaulio sveikatos organizacijos koordinuojamą tarptautinę Mokyklinio amžiaus vaikų sveikatos ir gyvensenos tyrimą (angl. *Health Behaviour in School-aged Children*, str. *HBSC*) Lietuvos mokyklose. Tai šeštasis toks tyrimas per pastaruosius 20 metų (ankstesni tyrimai atlikti 1994, 1998, 2002, 2006 ir 2010 m.). Tarptautinis tyrimas vykdomas nuo 1982 m. įvairiose Europos ir Šiaurės Amerikos šalyse. Šiuo metu tyrime dalyvauja 44 šalys. Visose šalyse kas ketveri metai, tais pačiais mokslo metais atliekami šalį reprezentuojančios 11, 13 ir 15 metų amžiaus vaikų imties tyrimai. Jie vykdomi griežtai laikantis vieningo tyrimo protokolo reikalavimų.

2.2. Tyrimo procedūra ir duomenų rinkimas

Tyrimo vykdymui savivaldybės mokyklose pritarė rajono švietimo skyrius ir mokyklų vadovai. Siekiant nepažeisti tiriamųjų orumo ir asmens duomenų apsaugos, vadovautasi Kauno regioninio biomedicinos tyrimų etikos komiteto nuorodomis (leidimas vykdyti tyrimą išduotas 2014-04-01 Nr. BE-2-16).

Pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus (Biomedicininį tyrimų etikos įstatymas, Žin., 2000, Nr. 44–1247; Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas, Žin., 1996, Nr. 63–1479), tiriamųjų dalyvavimas biomedicininuose tyrimuose yra savanoriškas, o kad jame dalyvautų vaikai iki 16 metų amžiaus, reikalingas ir tėvų sutikimas. Dėl šios priežasties vieną savaitę prieš vykdant tiriamųjų apklausą 5, 7 ir 9 klasių mokiniams buvo išdalyti laiškai, adresuoti jų tėvams. Laiške buvo pateikiama informacija apie numatomą tyrimą ir prašymas leisti jų vaikui dalyvauti tyrime.

Vykdyti mokinių apklausas padėjo klasių auklėtojai. Jų buvo prašoma laikytis nurodymų, pateiktų apklausos vykdymo instrukcijoje. Tyrime dalyvavusių mokinių anonimiškumas buvo visapusiškai užtikrintas.

Mokinių apklausa buvo vykdoma klasėje ir priklausomai nuo jų amžiaus truko 1–2 pamokas. Pradedant tyrimą mokiniai buvo supažindinti su tyrimo tikslu ir kviečiami savanoriškai bei geranoriškai dalyvauti tyrime. Ši informacija taip pat buvo pateikta apklausos anketos pradžioje. Mokiniai, kurie patys nesutiko dalyvauti tyrime arba jų apklausai nepritarė tėvai, buvo atleidžiami nuo šios užduoties.

Mokiniai atsakinėjo raštu į atspausdintos anketos klausimus. Baigus apklausą, tiriamieji patys įdėdavo užpildytas anketas į vokus ir juos užklijuodavo. Surinkta medžiaga buvo perduota tyrimo vykdytojams kompiuteriniam apdorojimui. Apklausą vykdęs mokytojas kartu su šia medžiaga perduodavo informaciją apie mokinių skaičių klasėje ir tyrime dalyvavusių bei nedalyvavusių mokinių skaičių.

2.3. Tiriamųjų imtis

Tarptautinio protokolo duomenimis, imties dydis apskaičiuotas tokiu būdu, kad kiekvienoje HBSC tyrime dalyvaujančioje šalyje būtų ištirta ne mažiau kaip 1500 kiekvienos amžiaus grupės (11, 13 ir 15 metų) vaikų, t. y. iš viso ne mažiau kaip 4500 reikiamo amžiaus vaikų. Įvertinus tai, kad

vykdant tyrimus (apklausas) mokykloje vidutiniškai dalyvauja 80 proc. mokinių, šis skaičius buvo padidintas 20 proc., dėl to pradinę tiriamųjų imtį turėjo sudaryti bent 5400 mokinių.

Tikslinėmis mokinių grupėmis buvo pasirinkti 5, 7 ir 9 klasių mokiniai, kadangi šiose klasėse atitinkamai mokėsi dauguma 11, 13 ir 15 metų mokinių. Kadangi šiose klasėse galėjo būti ir kitokio amžiaus mokinių, tiriamųjų imtis buvo padidinta iki 6000 mokinių (po 2000 mokinių kiekvienai klasių grupei).

Tiriamųjų atrankos vienetas buvo klasė. Visa tiriamųjų imtis suformuota atsitiktinės hierarchinės atrankos metodu: savivaldybės – mokyklos – klasės. Pirmajame žingsnyje pasirinktos Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių miestų savivaldybės ir dar 21 atsitiktiniu būdu atrinkta savivaldybė. Taigi, tyrimas planuotas iš viso 25 savivaldybėse. Po to kiekvienoje savivaldybėje atsitiktiniu būdu buvo atrinktos mokyklos ir, paskiausiai, klasės mokykloje, jei joje buvo kelios lygiagrečios to paties lygio klasės. Imties dalys pagal savivaldybes nustatytos laikantis vaikų skaičiaus savivaldybėse proporcijų.

Atlikus tyrimą buvo surinkta iš viso 6040 kokybiškai užpildytų anketų (atsako dažnis 85,8 proc. nuo visų pakviestų dalyvauti tyrime mokinių skaičiaus). Pagrindinės nedalyvavimo priežastys – tyrimo dieną mokinis nebuvo mokykloje (10,0 proc.) ir tėvų nesutikimas, kad vaikas dalyvautų tyrime (3,3 proc.). Atlikus duomenų patikrą tarptautiniame duomenų centre (Bergeno universitetas, Norvegija) ir atrinkus tik 11, 13 ir 15 metų tiriamuosius, tolimesnei duomenų analizei buvo panaudota 5730 anketų (galutinis atsako dažnis 81,4 proc.).

Iš viso tyrimui buvo atrinktos 134 mokyklos, o jose – 334 penktokų, septintokų ir devintokų klasės. Išsami informacija apie tyrimo imtį pagal savivaldybes pateikiama 1 lentelėje.

1 lentelė. Ištirtų mokinių skaičius pagal savivaldybes

Savivaldybė	N	Proc.	Savivaldybė	N	Proc.
Alytaus miesto	209	3,6	Kretingos rajono	191	3,3
Vilniaus miesto	521	9,1	Lazdijų rajono	184	3,2
Marijampolės	359	6,3	Molėtų rajono	169	2,9
Kauno miesto	512	8,9	Plungės rajono	206	3,6
Klaipėdos miesto	238	4,2	Prienų rajono	163	2,8
Šiaulių miesto	201	3,5	Radviliškio rajono	163	2,8
Vilkaviškio rajono	209	3,6	Ukmergės rajono	271	4,7
Zarasų rajono	140	2,4	Utenos rajono	195	3,4
Joniškio rajono	167	2,9	Šakių rajono	194	3,4
Kaišiadorių rajono	158	2,8	Šalčininkų rajono	196	3,4
Kauno rajono	410	7,2	Šilutės rajono	156	2,7
Kėdainių rajono	221	3,9	Širvintų rajono	95	1,7
Kelmės rajono	202	3,5	IŠ VISO	5730	100,0

2.4. Tyrimo instrumentas

Mokinių tyrimo instrumentas buvo anketinė apklausa. Tyrimui naudota anketa parengta pagal standartizuotos tarptautinio HBSC tyrimo anketos reikalavimus 2013–2014 m. tyrimams. Joje teikiami klausimai buvo išversti iš anglų kalbos į lietuvių kalbą. Siekiant patikrinti vertimo kokybę, profesionalus vertėjas lietuviškos anketos klausimus išvertė atgal į anglų kalbą, o tarptautinė ekspertų komisija patikrino, ar tai sutampa su anketos originalu. Anketa buvo parengta tokiu būdu, kad užtikrintų tiriamųjų anonimiškumą.

Lietuvišką anketos variantą sudarė 104 klausimai. Toks anketos variantas buvo paruoštas 7 ir 9 klasių mokiniams, o 5 klasės mokiniams, atsižvelgiantį amžiaus grupės specifiką, buvo paruoštas trumpesnis 86 klausimų anketos variantas. Kai kurie klausimai buvo sudėtiniai, todėl bendras kintamųjų skaičius buvo per 200.

Anketoje klausimai buvo grupuojami į šias grupes: Įvadinė dalis, Valgymas ir maistas, Sveikata, Pasitenkinimas gyvenimu, Fizinis aktyvumas, Rūkymas, alkoholis ir narkotikai, Lytiniai santykiai, Tavo šeima, Namų aplinka, Draugai, Mokykla, Patyčios, Laisvalaikis, Susižeidimai ir kiti nelaimingi atsitikimai, Savižudiški ketinimai, Pagalbos ieškojimas.

Atsakant į anketų klausimus tiriamiesiems reikėdavo išrinkti, jų nuomone, labiausiai tinkamus pasiūlytus atsakymus arba užrašyti reikiamus duomenis. Klausimų formuluotės ir atsakymų į juos vertinimo būdai pateikti šio tyrimo rezultatų dalyje.

Duomenų suvedimui ir analizei panaudota statistinės analizės programa „SPSS for Windows“. Šiame darbe tyrimų rezultatai pateikiami lentelėmis pagal svarbiausius anketos klausimus, atsižvelgiant į tiriamųjų lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę.

3. Rezultatai

3.1. Mityba ir kūno sudėjimas

Vertinant mokinių mitybą ir kūno sudėjimą nustatyta, kad 2014 m. atsvorį ar nutukimą turėjo kas aštuntas Lietuvos moksleivis; tokia pati dalis paauglių buvo liesų (2 lent.). Nors didžiosios daugumos berniukų ir mergaičių KMI buvo normalus, o 63 proc. berniukų ir 52 proc. mergaičių subjektyviai savo svorį vertina kaip normalų (2.1 lent.), kas septintas berniukas (13 proc.) ir kas penkta mergaitė (23 proc.) nurodė šiuo metu besilaikantys dietos (3 lent.).

Vertinant berniukų ir mergaičių mitybą atkreiptinas dėmesys į svarbesnius mitybos įpročius. Darbo dienomis reguliariai pusryčiaavo tik kiek daugiau nei pusė visų vaikų (61 proc. berniukų ir 55 proc. mergaičių; 4.1 lent.), tačiau savaitgaliais nuolat pusryčiaujančių paauglių buvo ketvirtadaliu daugiau (4.2 lent.). Kasdien (bent kartą per dieną) aštuntadalis berniukų ir šeštadalis mergaičių valgė vaisius ir daržoves, juodą ir baltą duoną ar kruopų košes, sausus pusryčius („musly“ ar pan.) (5.1–5.5 lent.). Neatsiejama kasdienės mitybos dalimi buvo saldumynai, tešlainiai ir greitas maistas: bent kartą per dieną kas dešimtas mokinys (9–11 klasių 11 proc.) valgė šokoladą ar kitus saldinius; vienas iš penkiolikos berniukų (7 proc.) ir kas vienuolika mergaitė (8 proc.) valgė bandeles tortus ar panašius kepinius; kartą per savaitę penktadalis berniukų (22 proc.) ir mergaičių (19 proc.) valgė įvairius traškučius (5.6–5.8 lent.). Maždaug šeštadalis berniukų (16 proc.) ir mergaičių (13 proc.) bent kartą per savaitę vartojo greitai pagaminamą maistą (5.9 lent.), o vienas iš penkių vaikų (22 proc. berniukų ir 19 proc. mergaičių) gėrė įvairius gazuotus gėrimus, kas ketvirtas berniukas (25 proc.) ir viena iš penkių mergaičių (18 proc.) rečiau nei kartą per savaitę vartojo įvairius energetinius gėrimus (5.10-5.12 lent.). Beveik ketvirtadalis berniukų (28 proc.) ir mergaičių (26 proc.) 5–6 dienas per savaitę valgo mėsą ir bent kartą per savaitę racioną papildė žuvimi (atitinkamai, 25 proc. ir 23 proc.) arba kiaušiniais (atitinkamai, 26 proc. ir 26 proc.) (5.13-5.15 lent.). Ketvirtadalis respondentų bent 2-4 dienas per savaitę vartoja pieną ir jo produktus (5.16 lent.).

2 lentelė. Respondentų kūno masės indekso (KMI) skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 2. Body mass index by age, gender and residence (%).

Atsakymai / Answers	Berniukai / Boys						Mergaitės / Girls					
	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural		11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural	
Liesas / Thin	12,2	10,4	12,8	12,3	11,2	11,8	11,6	13,1	11,0	12,5	11,6	12,0
Normalus / Normal	73,1	78,3	76,4	75,9	76,0	75,9	76,3	74,5	78,2	75,0	77,2	76,2
Antsvoris ir nutukimas / Overweight	14,7	11,3	10,8	11,7	12,9	12,3	12,1	12,4	10,8	12,5	11,3	11,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	673	682	619	988	986	1974	680	725	528	912	1021	1933

2.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar tu manai, kad tavo kūnas yra ...? (Užbaik sakinį pažymėdamas (-a) vieną langelį)“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 2.1. Distribution of responses to item „Do you think your body is ...? (Please tick one box)“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/ Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Gerokai per plonas / Very thin	2,8	2,4	4,9	3,5	3,2	3,3	2,4	2,5	2,0	2,0	2,6	2,3
Trupučių per plonas / Thin	9,5	14,5	21,8	14,7	15,4	15,0	9,6	8,3	7,9	8,2	9,0	8,7
Normalus / Normal	65,8	65,3	57,3	62,8	63,1	63,0	59,2	50,4	44,9	53,3	50,8	52,0
Trupučių per storas / Slightly too fat (burly)	20,1	15,7	14,1	17,3	16,1	16,7	25,7	31,6	36,3	31,3	30,4	30,8
Gerokai per storas / Fat	1,8	2,1	1,9	1,7	2,2	1,9	3,2	7,2	8,8	5,1	7,2	6,2
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1006	993	900	1448	1451	2899	1005	1018	793	1324	1492	2816

3 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar šiuo metu laikaisi dietos arba darai ką nors kita, kad sumažintum kūno svorį?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 3. Distribution of responses to item „Are you on a diet or doing something else to lose weight?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai / Answers	Berniukai / Boys						Mergaitės / Girls					
	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural		11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural	
Ne, nes mano svoris normalus / No, my weight is fine	64,8	63,0	62,1	62,4	64,3	63,3	59,9	45,7	40,3	50,3	48,3	49,2
Ne, bet man reikėtų numesti svorio / No, but I should lose some weight	11,9	11,6	8,5	11,8	9,6	10,7	16,9	20,9	21,6	19,7	19,7	19,7
Ne, nes man reikėtų priaugti svorio / No, because I need to put on weight	7,1	12,1	20,2	12,8	13,0	12,9	7,4	9,0	8,3	7,8	8,6	8,2
Taip / Yes	16,3	13,4	9,2	13,1	13,1	13,1	15,8	24,5	29,8	22,3	23,4	22,9
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1003	994	902	1448	1451	2899	1005	1016	792	1323	1490	2813

4.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek vidutiniškai dienų per savaitę Tu pusryčiauji darbo dienomis (ne tik išgeri arbatos, sulčių ar kita)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).
 Table 4.1. Distribution of responses to item „How many days a week do you meanly have breakfast weekdays (more than a cup of tea, fruit juice and so on)?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/ Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
<i>Prieš eidamas į mokyklą niekada nepusryčiauju / I never have breakfast during weekdays</i>	19,8	22,7	24,2	23,4	20,9	22,2	19,9	28,1	28,1	25,1	25,2	25,2
<i>Vieną dieną / One day</i>	4,6	2,6	3,8	3,9	3,4	3,6	4,8	2,7	2,4	3,6	3,2	3,4
<i>Dvi dienas / Two days</i>	3,1	3,6	4,8	4,0	3,6	3,8	3,8	4,9	4,6	3,7	5,1	4,4
<i>Tris dienas / Three days</i>	5,6	4,8	4,4	4,8	5,0	4,9	5,1	6,4	9,0	6,2	7,1	6,7
<i>Keturias dienas / Four days</i>	4,2	4,2	5,0	4,6	4,3	4,5	5,3	5,7	5,9	6,1	5,2	5,6
<i>Penkis dienas / Five days</i>	62,7	62,1	57,8	59,2	62,7	61,0	61,0	52,3	50	55,4	54,3	54,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	989	973	894	1428	1428	2856	996	1007	790	1313	1480	2793

4.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek vidutiniškai dienų per savaitę Tu pusryčiauji savaitgaliais (ne tik išgeri arbatos, sulčių ar kita)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).
 Table 4.2. Distribution of responses to item „How many days a week do you meanly have breakfast Saturday and Sunday (more than a cup of tea, fruit juice and so on)?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai / Answers	Berniukai / Boys						Mergaitės / Girls					
	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural		11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural	
<i>Niekada nepusryčiauju savaitgaliais / I never have breakfast during weekend</i>	6,4	7,7	9,3	7,1	8,3	7,7	4,2	5,8	8,3	6,0	5,9	5,9
<i>Paprastai pusryčiauju vieną savaitgalio dieną (šeštadienį ARBA sekmadienį) / I usually have breakfast on only one day of the weekend (Saturday OR Sunday)</i>	12,1	11,1	10,4	10,9	11,5	11,2	7,7	9,9	10,4	9,3	9,2	9,3
<i>Paprastai pusryčiauju abi savaitgalio dienas (šeštadienį IR sekmadienį) / I usually have breakfast on both weekend days (Saturday AND Sunday)</i>	81,5	81,2	80,3	81,9	80,1	81,0	88,1	84,3	81,3	84,7	84,9	84,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	974	963	883	1400	1420	2820	990	1006	786	1308	1474	5602

5.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai vaisius?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.1. Distribution of responses to item „How often do you eat fruits?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai / Answers	Berniukai / Boys						Mergaitės / Girls					
	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural		11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural	
Niekada / Never	1,4	1,5	2,0	1,7	1,5	1,6	0,8	0,5	1,0	0,8	0,7	0,7
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	7,2	5,6	6,1	6,8	5,9	6,3	3,9	4,9	5,4	4,3	5,0	4,7
Kartą per savaitę / Once a week	8,8	8,3	11,5	9,3	9,6	9,4	6,6	9,4	11,7	9,4	8,8	9,1
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	29,9	36,9	40,2	33,8	37,1	35,5	27,8	28,8	34,9	30,3	30	30,2
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	18,8	19,5	14,9	18,2	17,5	17,8	20,1	20,5	16,5	18,4	19,9	19,2
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	13,2	11,4	10,6	11,0	12,6	11,8	17,6	14,4	15,6	16,6	15,2	15,9
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	20,8	16,8	14,8	19,3	15,9	17,6	23,3	21,5	14,9	20,2	20,3	20,2
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1005	993	899	1448	1449	2897	1006	1016	794	1325	1491	2816

5.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai daržoves?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.2. Distribution of responses to item „How often do you eat vegetables?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural		11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural	
Niekada / Never	3,1	2,5	2,3	2,4	2,9	2,7	1,5	1,3	0,9	1,4	1,1	1,2
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	9,4	7,0	6,1	7,5	7,6	7,6	4,7	4,6	4,9	4,7	4,8	4,7
Kartą per savaitę / Once a week	12,5	12,6	13,0	13,2	12,2	12,7	8,7	11,0	9,3	9,4	10,1	9,7
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	27,7	32,8	33,7	29,8	32,8	31,3	26,3	27,8	28,5	27,2	27,6	27,4
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	17,8	21,3	19,1	19,3	19,6	19,4	21,5	20,9	24,3	23,0	21,3	22,1
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	13,3	11,0	14,2	13,1	12,5	12,8	18,7	18,2	18,1	17,3	19,2	18,4
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	16,2	12,7	11,6	14,7	12,4	13,6	18,6	16,2	14,0	17,0	15,9	16,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso / Total (N)	1005	993	900	1449	1449	2898	1007	1016	794	1326	1491	2817

5.3 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai juodą duoną?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.3. Distribution of responses to item „How often do you eat brown bread?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Niekada / Never	9,9	8,2	9,6	10,3	8,1	9,2	12,0	12,5	14,8	12,8	13,2	13,0
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	13,4	13,5	12,8	12,7	13,8	13,2	14,3	15,3	17,7	15,1	16,1	15,6
Kartą per savaitę / Once a week	10,9	14,0	11,9	12,1	12,4	12,3	14,2	13,2	13,4	13,7	13,6	13,6
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	21,5	20,2	22,7	21,1	21,8	21,4	19,2	20,1	21,0	20,2	19,8	20
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	14,1	15,5	15,3	14,9	15,0	15,0	11,4	13,4	11,1	11,6	12,5	12,1
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	11,0	11,5	12,2	11,7	11,4	11,5	13,0	12,4	9,7	12,0	11,8	11,9
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	19,3	17,1	15,5	17,2	17,6	17,4	15,7	13,0	12,3	14,6	13,0	13,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	993	979	896	1434	1434	2868	997	1014	791	1320	1482	2802

5.4 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai baltą duoną, batoną?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.4. Distribution of responses to item „How often do you eat white bread?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Niekada / Never	3,8	2,7	3,0	3,2	3,2	3,2	3,7	4,4	4,7	3,9	4,6	4,2
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	7,2	5,4	5,8	6,5	5,8	6,2	5,5	6,8	8,7	6,7	6,9	6,8
Kartą per savaitę / Once a week	8,7	7,1	8,4	8,0	8,2	8,1	8,9	8,2	10,1	10	8,1	9,0
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	17,8	16,6	20,4	17,2	19,2	18,2	17,5	22,3	20,5	18,8	21,2	20,1
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	19,6	21,3	21,6	20,2	21,4	20,8	16,9	16,9	18,2	16,7	17,8	17,3
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	16,1	19,3	16,6	16,6	18,1	17,3	18,6	17,1	15,3	16,5	17,7	17,1
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	26,8	27,7	24,1	28,4	24,1	26,2	28,8	24,4	22,5	27,4	23,7	25,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	984	969	889	1419	1423	2842	988	1005	785	1306	1472	2778

5.5 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai įvairių kruopų košes, sausus pusryčius („Müsli“, „Cornflakes“ ir kt.)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.5. Distribution of responses to item „How often do you eat various cereals, breakfast cereals (“Müsli”, “Cornflakes”, etc.)?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	12,3	9,0	11,0	11,7	9,9	10,8	5,6	6,6	7,5	7,2	5,9	6,5
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	18,3	20,7	20,6	19,0	20,7	19,8	16,6	21,2	24,3	20,2	20,6	20,4
Kartą per savaitę / Once a week	16,1	19,5	19,6	17,9	18,8	18,3	17,3	19,7	20,9	17,8	20,4	19,2
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	22,0	24,3	26,8	24,0	24,5	24,3	23,4	26,7	27,2	25,0	26,3	25,7
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	13,3	12,3	10,1	11,5	12,4	11,9	16,9	13,6	10	13,7	13,8	13,8
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	8,1	6,0	5,3	6,9	6,1	6,5	10,2	6,6	5,9	8,9	6,7	7,7
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	10	8,3	6,6	9,0	7,7	8,4	10	5,5	4,3	7,3	6,3	6,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1001	987	892	1440	1440	2880	1000	1014	791	1318	1487	2805

5.6 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai saldinius, šokoladą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.6. Distribution of responses to item „How often do you eat sweets, chocolate?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	1,9	1,9	2,9	2,3	2,1	2,2	2,0	1,3	1,8	1,7	1,6	1,7
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	15,6	13,2	13,2	14,2	13,9	14,0	16,2	12,8	11,7	14,3	13,2	13,7
Kartą per savaitę / Once a week	17,9	17,5	19,3	17,7	18,7	18,2	16,6	13,9	15,2	15,2	15,3	15,2
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	28,4	31,3	31,3	29,6	31,1	30,3	28,0	29,8	33,2	29,9	30,4	30,1
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	14,2	14,5	14,9	14,4	14,6	14,5	14,0	18,3	17,3	17,0	16,0	16,5
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	9,9	8,3	8,0	8,4	9,1	8,7	11,5	10,6	9,9	10,1	11,3	10,8
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	12,1	13,3	10,3	13,3	10,6	11,9	11,7	13,4	10,8	11,9	12,2	12,1
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1004	993	900	1448	1449	2897	1007	1017	794	1326	1492	2818

5.7 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai saldžias bandeles, sausainius, tortą, pyragėlius?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.7. Distribution of responses to item „How often do you eat cakes, biscuits, cookies?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	3,5	2,8	2,3	2,9	3,0	2,9	3,4	2,4	3,0	3,1	2,8	2,9
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	22,7	15,6	15,1	18,5	17,3	17,9	22,1	17,1	18,3	20,2	18,3	19,2
Kartą per savaitę / Once a week	22,9	19,8	21,6	19,7	23,1	21,4	22,2	20,2	19,8	21,0	20,6	20,8
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	24,6	31,1	29,4	28,1	28,5	28,3	26,1	29,8	30,6	27,6	29,7	28,7
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	11,6	13,1	17,4	14,2	13,7	13,9	12,2	14,0	14,1	13,3	13,5	13,4
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	6,4	7,4	6,2	6,3	7,1	6,7	7,5	9,2	8,7	8,1	8,7	8,4
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	8,3	10,2	7,9	10,3	7,3	8,8	6,6	7,4	5,4	6,7	6,4	6,6
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	997	985	897	1436	1443	2879	1001	1016	792	1319	1490	2809

5.8 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai bulvių traškučius?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.8. Distribution of responses to item „How often do you eat chips?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	9,6	10,1	14,4	11,2	11,3	11,2	12,4	14,7	19,5	15,4	15,1	15,2
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	31,0	28,9	33,2	30,3	31,6	30,9	43,1	40,9	47,3	42,1	44,8	43,5
Kartą per savaitę / Once a week	20,6	22,8	21,7	21,8	21,5	21,7	19,7	19,5	16,4	18,3	19,1	18,7
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	17,4	19,4	18,2	17,1	19,5	18,3	13,8	15,0	7,8	13,4	11,8	12,5
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	9,2	7,8	6,0	8,4	7,1	7,7	5,4	4,6	3,7	5,2	4,1	4,6
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	5,4	4,7	2,2	4,1	4,2	4,2	2,9	2,4	2,4	2,9	2,3	2,6
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	6,9	6,4	4,3	7,0	4,8	5,9	2,7	3,0	2,9	2,8	2,9	2,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1001	984	898	1435	1448	2883	1006	1015	793	1324	1490	2814

5.9 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai greito maisto produktus (mėsainius, čeburekus ir kt.)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.9. Distribution of responses to item „How often do you eat fast foods (hamburgers, hotdogs, doughnut, and so on)?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	19,1	18,2	20,1	18,4	19,8	19,1	28,2	24,9	27,5	27,3	26,3	26,8
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	41,8	41,2	41,7	42,0	41,1	41,6	45,3	49,4	51,9	46,7	50,4	48,6
Kartą per savaitę / Once a week	14,7	16,2	18,1	17,1	15,5	16,3	14,0	14,3	10,7	13,9	12,5	13,2
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	11,7	12,9	11,3	10,9	13,1	12,0	6,7	6,5	5,2	6,3	6,1	6,2
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	6,1	5,6	4,2	5,6	5,1	5,3	3,0	1,9	2,5	3,0	2,0	2,5
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	2,1	2,2	1,1	1,8	1,9	1,8	1,2	1,4	1,5	1,4	1,3	1,4
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	4,5	3,7	3,3	4,2	3,5	3,8	1,7	1,7	,8	1,4	1,5	1,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1000	985	899	1440	1444	2884	1003	1014	794	1320	1491	2811

5.10 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai geri gazuotus saldžius gėrimus („Coca Cola“, „Pepsi“ ir kt.)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.10. Distribution of responses to item „How often do you drink carbonated soft drinks (“Coca Cola”, “Pepsi”, etc.)?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	9,5	8,5	11,3	9,9	9,5	9,7	13,2	14,7	18,5	15,2	15,3	15,3
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	27,4	23,9	27,1	25,6	26,6	26,1	36,4	33,8	37,9	34,5	37,2	35,9
Kartą per savaitę / Once a week	20,5	22,9	21,3	21,8	21,4	21,6	19,4	19,3	18,8	20	18,4	19,2
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	16,1	20,1	20	18,0	19,4	18,7	15,3	15,4	13,0	14,1	15,2	14,7
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	10,3	9,8	7,4	9,5	9,0	9,3	6,8	8,3	4,7	6,9	6,6	6,7
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	7,0	5,5	5,9	6,1	6,1	6,1	3,9	3,7	3,5	4,0	3,5	3,7
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	9,3	9,4	6,9	9,1	8,0	8,6	5,1	4,7	3,7	5,4	3,8	4,5
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1005	992	900	1448	1449	2897	1007	1017	794	1326	1492	2818

5.11 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai geri įvairius energinius gėrimus („Monster“, „Red Bull“ ir kt.)?“skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.11. Distribution of responses to item „How often do you drink a variety of energy drinks(“Monster”, “Red Bull”, etc.)?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	59,3	49,3	48,5	51,7	53,4	52,5	79,6	67,2	64,0	70,7	70,7	70,7
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	23,1	26,0	25,8	25,5	24,3	24,9	12,4	20,5	21,0	17,9	17,6	17,8
Kartą per savaitę / Once a week	5,9	8,5	8,2	6,9	8,1	7,5	3,5	6,4	7,6	5,3	6,0	5,7
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	4,0	4,8	8,2	5,1	6,0	5,6	2,3	2,5	3,3	2,9	2,4	2,6
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	2,3	3,4	3,4	3,3	2,8	3,0	,8	1,1	1,0	1,1	,9	1,0
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	2,0	2,7	1,7	2,4	1,9	2,1	,5	1,3	1,1	1,0	,9	1,0
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	3,4	5,3	4,1	5,1	3,5	4,3	1,0	1,1	2,0	1,1	1,5	1,3
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1001	986	899	1440	1446	2886	1003	1014	794	1322	1489	2811

5.12 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai geri vandenį?“skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.12. Distribution of responses to item „How often do you drink water?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	1,4	1,0	1,1	1,2	1,1	1,2	0,8	0,7	0,6	0,9	0,5	0,7
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	2,2	2,2	1,6	2,6	1,5	2,0	1,5	1,5	1,6	1,5	1,5	1,5
Kartą per savaitę / Once a week	1,8	3,6	2,1	3,0	2,1	2,5	1,3	1,9	1,5	1,7	1,4	1,6
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	4,8	5,2	5,0	4,8	5,1	5,0	2,0	2,4	2,8	3,1	1,7	2,3
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	5,3	5,4	5,5	5,7	5,1	5,4	4,2	3,5	4,2	3,5	4,3	3,9
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	6,3	6,9	5,0	6,1	6,0	6,1	4,8	6,9	6,4	6,4	5,6	6,0
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	78,3	75,8	79,7	76,6	79,1	77,9	85,5	83,2	82,9	82,9	84,9	83,9
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1004	990	901	1448	1447	2895	1006	1014	794	1326	1488	2814

5.13 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai mėsa?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.13. Distribution of responses to item „How often do you eat meat?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	1,2	0,6	1,2	1,1	0,9	1,0	1,9	3,0	3,4	3,0	2,4	2,7
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	5,6	2,0	2,6	3,7	3,2	3,4	5,4	5,6	3,8	5,1	4,9	5,0
Kartą per savaitę / Once a week	8,5	7,4	5,7	7,3	7,2	7,2	9,4	6,9	8,6	8,6	8,0	8,3
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	23,3	24,4	26,7	24,8	24,6	24,7	22,7	23,4	28,6	24,3	24,9	24,6
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	24,9	30,8	29,3	28,9	27,7	28,3	25,3	27,1	25,7	25,1	26,9	26,1
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	15,4	14,9	17,4	14,6	17,1	15,9	17,6	19,3	15,9	17,6	17,8	17,7
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	21,0	19,8	17,1	19,5	19,3	19,4	17,8	14,8	13,9	16,3	15,0	15,6
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	999	984	900	1441	1442	2883	1001	1007	790	1317	1481	2798

5.14 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai žuvį?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.14. Distribution of responses to item „How often do you eat fish?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	17,6	15,2	14,1	15,3	16,1	15,7	17,3	18,4	17,4	17,1	18,3	17,7
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	27,4	26,7	27,4	28,2	26,2	27,2	31,9	33,9	32,8	31,8	33,8	32,9
Kartą per savaitę / Once a week	22,9	25,0	26,5	23,6	25,9	24,7	23,5	21,3	25,5	25,1	21,6	23,2
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	16,1	17,4	17,8	17,3	16,9	17,1	14,7	15,9	16,0	14,3	16,6	15,5
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	7,4	6,7	5,7	6,2	7,1	6,7	5,7	5,0	4,3	5,8	4,3	5,0
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	4,1	4,2	3,9	4,3	3,8	4,1	3,3	3,2	2,8	3,0	3,2	3,1
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	4,4	4,8	4,6	5,1	4,1	4,6	3,5	2,4	1,3	2,8	2,2	2,5
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	995	981	894	1431	1439	2870	993	1010	793	1320	1476	2796

5.15 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai valgai kiaušinius?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.15. Distribution of responses to item „How often do you eat eggs?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	10,4	8,6	4,5	7,4	8,4	7,9	11,5	14,1	12,0	12,1	12,9	12,5
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	22,3	20,7	17,5	20,0	20,5	20,3	26,4	30,6	31,1	28,2	30,2	29,3
Kartą per savaitę / Once a week	24,6	23,8	28,2	26,5	24,4	25,5	24,9	28,3	24,6	25,6	26,5	26,1
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	23,0	25,4	29,2	25,3	26,2	25,7	22,9	17,1	21,8	21,5	19,7	20,5
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	8,8	10,8	10,5	9,0	11,0	10	6,8	6,0	5,4	6,7	5,7	6,1
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	4,3	6,0	4,0	4,8	4,8	4,8	3,8	2,1	3,3	2,9	3,2	3,0
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	6,5	4,8	6,2	7,0	4,6	5,8	3,7	1,8	1,8	3,0	2,0	2,5
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	999	982	898	1438	1441	2879	1003	1010	793	1321	1485	2806

5.16 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai geri pieną, valgai arba geri jo produktus (jogurtą, varškę, sūrį ir kt.)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 5.16. Distribution of responses to item „How often do you drink milk, eat or drink other milk products (yogurt, cottage cheese, etc.)?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada / Never	3,5	1,4	1,6	2,1	2,3	2,2	1,6	2,5	2,8	2,0	2,5	2,3
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	7,3	5,5	4,8	6,1	5,8	5,9	6,9	7,1	7,7	7,7	6,8	7,2
Kartą per savaitę / Once a week	9,2	10,5	11,0	11,9	8,5	10,2	9,4	12,0	10,1	11,2	10	10,5
2-4 dienas per savaitę / 2-4 days a week	21,0	24,1	25,6	22,5	24,5	23,5	19,7	21,6	27,4	20,8	24,2	22,6
5-6 dienas per savaitę / 5-6 days a week	21,3	19,3	19,7	18,8	21,4	20,1	21,2	21,9	20,6	21,0	21,6	21,3
Kasdien, kartą per dieną / Every day, once a day	14,4	17,7	19,0	17,2	16,7	17,0	16,3	16,9	16,8	17,2	16,1	16,7
Kasdien, kelis kartus per dieną / Every day, more than once a day	23,3	21,4	18,3	21,4	20,8	21,1	24,8	17,9	14,6	20,1	18,8	19,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	997	982	894	1433	1440	2873	993	1007	792	1317	1475	2792

3.2. Fizinis aktyvumas ir pasyvi veikla

Vienas iš penkių lietuvių mokinių 2 valandas savo laisvo laiko darbo dienomis skiria televizoriui (24 proc. berniukų ir 23 proc. mergaičių; 7.1 lent.) ir įvairiems kompiuteriniams žaidimams (22 proc. berniukų ir 15 proc. mergaičių; 8.1 lent.). Tokia laisvalaikio praleidimo forma ne mažiau aktuali ir savaitgaliais (7.2 ir 8.2 lent.). Mokiniai yra aktyvūs socialinių tinklų naudotojai ir kas ketvirtas vaikas kasdien tam skiria apie 1 valandą savo laisvo laiko (9.1 lent.), o savaitgaliais – kas šeštas mokinys (18 proc. berniukų ir 17 proc. mergaičių) socialiniuose tinkluose praleidžia ne mažiau 2 valandų savo laisvo laiko (9.2 lent.). Nepaisant išreikšto pasyvumo, lietuvių mokiniai stengiasi būti aktyvūs ne tik pamokų metu, bet ir už mokyklos ribų: kas ketvirtas berniukas (28 proc.) ir viena iš penkių mergaičių bent 4–6 kartus per savaitę laisvalaikiu mankština, sportuoja ar užsiima kita aktyvia veikla (10 lent.), o vieno iš penkių fizinio aktyvumo trukmė siekia 2–3 valandas (11 lent.). Tyrimo metu, per pastarąsias 7 dienas kas diene fizine veikla, kuri truko nemažiau kaip 60 minučių, užsiėmė vienas iš keturių berniukų (26 proc.) ir kas šešta mergaitė (15 proc.; 12 lent.).

7.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek vidutiniškai laiko per dieną darbo dienomis laisvalaikiu žiūri televizorių, filmus, vaizdo įrašus ir pan. („Youtube“ ir DVD)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 7.1. Distribution of responses to item „In average, how many hours a day do you watch television (including videos and DVD) in your free time at weekdays?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Visai nežiūriu/None at all	6,0	6,3	7,5	7,6	5,5	6,5	5,0	6,0	6,6	5,9	5,8	5,8
Apie pusę valandos per dieną/About half an hour a day	13,5	13,4	13,5	14,3	12,6	13,5	21,2	14,0	16,1	18,3	16,2	17,2
Apie 1 valandą per dieną/About 1 hour a day	21,1	18,1	21,4	19,6	20,8	20,2	20,1	16,8	19,4	17,5	19,8	18,7
Apie 2 valandas per dieną/About 2 hours a day	22,4	25,0	23,9	23,5	24,0	23,8	24,7	23,0	23,8	25,0	22,8	23,9
Apie 3 valandas per dieną/About 3 hours a day	17,7	14,6	15,9	14,9	17,2	16,1	13,8	19,4	17,1	16,6	16,9	16,8
Apie 4 valandas per dieną/About 4 hours a day	7,6	9,1	7,7	7,0	9,2	8,1	7,7	10,6	9,4	8,8	9,5	9,2
Apie 5 valandas per dieną/About 5 hours a day	2,7	4,6	4,0	3,8	3,7	3,7	2,6	4,9	4,2	3,6	4,1	3,9
Apie 6 valandas per dieną/About 6 hours a day	1,4	1,0	0,8	1,2	1,0	1,1	1,2	1,5	1,0	1,3	1,2	1,3
Apie 7 ar daugiau valandų per dieną/About 7 hours a day or more	7,6	7,8	5,3	8,1	5,9	7,0	3,6	3,7	2,4	2,9	3,7	3,3
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	972	956	882	1379	1431	2810	991	999	789	1302	1477	2779

7.2 lentelē. Atsakymu ī klausimā „Kiek vidutiniškai laiko per dieną savaitgaliais laisvalaikio žiūri televizorių, filmus, vaizdo įrašus ir pan. („Youtube“ ir DVD)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 7.2. Distribution of responses to item „In average, how many hours a day do you watch television (including videos and DVD) in your free time at weekends?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Visai nežiūriu/None at all	6,2	7,9	7,6	8,6	5,9	7,2	4,5	3,8	6,5	4,7	5,0	4,8
Apie pusę valandos per dieną/About half an hour a day	7,6	6,6	7,1	7,0	7,2	7,1	11,7	7,2	9,1	10,1	8,6	9,3
Apie 1 valandą per dieną/About 1 hour a day	14,6	11,1	11,1	13,1	11,6	12,3	14,6	10,5	11,2	12,8	11,6	12,2
Apie 2 valandas per dieną/About 2 hours a day	20,7	18,7	22,5	19,9	21,2	20,6	22,4	18,0	18,1	18,8	20,4	19,6
Apie 3 valandas per dieną/About 3 hours a day	17,9	17,1	17,8	17,7	17,4	17,6	17,7	20,8	17,7	20	17,8	18,8
Apie 4 valandas per dieną/About 4 hours a day	11,6	14,1	12,7	11,2	14,3	12,8	12,1	14,7	15,7	13,7	14,4	14,1
Apie 5 valandas per dieną/About 5 hours a day	7,9	7,9	8,4	7,3	8,8	8,1	7,0	11,9	11,4	8,6	11,2	10
Apie 6 valandas per dieną/About 6 hours a day	4,0	4,2	4,1	4,4	3,8	4,1	4,2	4,9	4,1	3,9	4,9	4,4
Apie 7 ar daugiau valandų per dieną/About 7 hours a day or more	9,6	12,4	8,8	10,8	9,8	10,3	5,7	8,2	6,3	7,3	6,2	6,7
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	973	952	877	1375	1427	2802	990	993	784	1294	1473	2767

8.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek vidutiniškai laiko per dieną laisvalaikiu darbo dienomis žaidi asmeniniu kompiuteriu, žaidimų automatais, planšetiniais kompiuteriais ar išmaniaisiais telefonais?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 8.1. Distribution of responses to item „In average, how many hours a day do you play games on a personal computer, Tab or smart phone in your free time at weekdays?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Visai nežaidžiu/None at all	10	9,9	11,7	10,8	10,2	10,5	17,1	18,8	28,5	20	21,8	20,9
Apie pusę valandos per dieną/About half an hour a day	14,2	10,2	12,1	12,1	12,3	12,2	28,9	20,7	19,8	24,9	22,0	23,4
Apie 1 valandą per dieną/About 1 hour a day	24,2	16,8	16,4	19,9	18,6	19,2	25,7	20,7	17,4	21,4	21,6	21,5
Apie 2 valandas per dieną/About 2 hours a day	21,8	22,6	20,6	21,7	21,7	21,7	15,7	16,5	13,8	15,7	15,2	15,4
Apie 3 valandas per dieną/About 3 hours a day	12,0	17,3	15,9	14,8	15,2	15,0	6,1	11,5	10	8,4	9,8	9,1
Apie 4 valandas per dieną/About 4 hours a day	7,0	9,7	10,3	8,7	9,3	9,0	3,0	5,0	4,6	4,3	4,1	4,2
Apie 5 valandas per dieną/About 5 hours a day	3,8	4,1	4,0	3,6	4,3	4,0	1,9	1,8	2,7	2,0	2,2	2,1
Apie 6 valandas per dieną/About 6 hours a day	7,0	9,5	9,0	8,5	8,4	8,5	1,6	5,1	3,3	3,2	3,5	3,3
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	968	960	882	1384	1426	2810	989	1001	789	1303	1476	2779

8.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek vidutiniškai laiko per dieną laisvalaikiu savaitgaliais žaidi asmeniniu kompiuteriu, žaidimų automatais, planšetiniais kompiuteriais ar išmaniaisiais telefonais?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 8.2. Distribution of responses to item „In average, how many hours a day do you play games on a personal computer, Tab or smart phone in your free time at weekends?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Visai nežaidžiu/None at all	10,5	9,0	10,8	10,4	9,7	10,1	15,3	15,5	24,5	17,4	18,5	18,0
Apie pusę valandos per dieną/About half an hour a day	11,1	7,2	9,1	10,1	8,2	9,1	23,6	16,3	17,9	19,4	19,2	19,3
Apie 1 valandą per dieną/About 1 hour a day	17,3	10,8	11,0	13,0	13,2	13,1	21,1	15,3	15,2	18,2	16,5	17,3
Apie 2 valandas per dieną/About 2 hours a day	19,4	17,3	15,5	17,5	17,5	17,5	17,9	18,3	13,6	16,9	16,7	16,8
Apie 3 valandas per dieną/About 3 hours a day	15,6	15,9	15,2	15,4	15,8	15,6	10,7	12,5	8,6	10,8	10,7	10,8
Apie 4 valandas per dieną/About 4 hours a day	8,9	12,6	12,4	10,9	11,6	11,3	4,7	8,9	8,6	7,1	7,5	7,3
Apie 5 valandas per dieną/About 5 hours a day	6,0	9,7	9,0	8,0	8,4	8,2	2,6	5,6	5,2	3,9	4,9	4,4
Apie 6 valandas per dieną/About 6 hours a day	11,3	17,5	17,0	14,7	15,6	15,2	4,1	7,7	6,5	6,2	6,0	6,1
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	968	958	879	1379	1426	2805	988	1001	789	1302	1476	2778

9.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek vidutiniškai laiko per dieną laisvalaikio darbo dienomis praleidi prie kompiuterio bendraudamas internetinėse pokalbių svetainėse, siųsdamas elektroninius laiškus, naršydamas po internetą ir t. t.“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 9.1. Distribution of responses to item „In average, how many hours a day do you use a computer for chatting on-line, internet, emailing, homework, etc. in your free time at weekdays?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Visai to nedarau/None at all	18,8	13,1	13,9	15,7	14,9	15,3	21,6	14,2	9,3	15,9	15,1	15,5
Apie pusę valandos per dieną/About half an hour a day	27,0	24,8	18,2	23,0	24,0	23,5	32,6	22,3	17,1	25,7	23,4	24,5
Apie 1 valandą per dieną/About 1 hour a day	23,4	22,2	25,0	23,8	23,2	23,5	25,4	21,6	23,2	25,7	21,3	23,4
Apie 2 valandas per dieną/About 2 hours a day	16,1	16,9	19,7	18,0	17,0	17,5	11,8	18,6	20,2	14,8	18,2	16,6
Apie 3 valandas per dieną/About 3 hours a day	6,3	11,0	11,0	8,7	10,0	9,4	4,6	10,8	13,9	9,1	9,9	9,5
Apie 4 valandas per dieną/About 4 hours a day	4,7	4,0	4,9	4,5	4,6	4,5	2,1	5,2	9,5	4,4	6,2	5,3
Apie 5 valandas per dieną/About 5 hours a day	1,1	2,6	1,4	1,5	1,9	1,7	1,0	3,5	2,8	2,0	2,8	2,4
Apie 6 valandas per dieną/About 6 hours a day	2,6	5,4	5,9	4,8	4,4	4,6	0,8	3,8	4,1	2,4	3,2	2,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	970	955	883	1382	1426	2808	990	997	789	1302	1474	2776

9.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek vidutiniškai laiko per dieną laisvalaikio savaitgaliais praleidi prie kompiuterio bendraudamas internetinėse pokalbių svetainėse, siųsdamas elektroninius laiškus, naršydamas po internetą ir t. t.“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 9.2. Distribution of responses to item „In average, how many hours a day do you use a computer for chatting on-line, internet, emailing, homework, etc. in your free time at weekends?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Visai to nedarau/None at all	19,4	14,9	14,5	17,4	15,3	16,3	21,5	13,6	10	15,8	15,0	15,4
Apie pusę valandos per dieną/About half an hour a day	22,0	19,4	14,6	18,2	19,4	18,8	27,2	16,5	14,3	19,0	20,4	19,7
Apie 1 valandą per dieną/About 1 hour a day	21,0	18,7	19,8	18,1	21,6	19,8	21,2	17,6	16,0	19,5	17,4	18,4
Apie 2 valandas per dieną/About 2 hours a day	15,7	16,2	17,8	17,2	15,9	16,5	14,3	17,6	18,4	17,6	15,8	16,7
Apie 3 valandas per dieną/About 3 hours a day	8,8	11,3	12,5	10,9	10,7	10,8	7,2	13,9	16,4	12,4	12,1	12,2
Apie 4 valandas per dieną/About 4 hours a day	5,4	7,2	7,7	7,1	6,4	6,7	4,1	8,6	11,0	6,4	8,9	7,7
Apie 5 valandas per dieną/About 5 hours a day	3,1	4,2	4,4	3,6	4,1	3,9	2,4	5,0	6,0	4,1	4,6	4,4
Apie 6 valandas per dieną/About 6 hours a day	4,6	8,1	8,6	7,5	6,7	7,1	2,1	7,0	7,9	5,2	5,8	5,5
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	968	953	882	1379	1424	2803	988	998	788	1300	1474	2774

10 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai ne pamokų metu, laisvalaikiu, mankštiniesi ir sportuoji taip, kad suprakaituotum, padažnėtų kvėpavimas?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 10. Distribution of responses to item „How often in your free time (after school)) you are physical active in the way that getting sweat or become more frequent breathing?“, by age, gender and residence (%).

Atsakymai / Answers	Berniukai / Boys						Mergaitės / Girls					
	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural		11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural	
Kas dieną/Every day	27,0	25,8	24,4	26,0	25,6	25,8	18,5	14,7	13,5	15,2	16,1	15,7
4-6 kartus per savaitę/ 4-6 times a week	27,4	27,6	30,1	28,5	28,1	28,3	22,6	20,6	17,3	21,9	19,0	20,4
2-3 kartus per savaitę/ 2-3 times a week	21,6	24,8	25,5	23,9	24,0	23,9	22,3	26,3	29,4	26,4	25,2	25,8
Kartą per savaitę/Once a week	8,9	11,6	9,7	9,1	11,0	10,1	12,8	17,8	14,9	14,3	16,0	15,2
Kartą per mėnesį/Once a month	2,8	2,6	2,7	3,0	2,4	2,7	6,2	6,2	8,7	6,4	7,3	6,9
Mažiau nei kartą per mėnesį/Less than once a month	5,6	3,5	3,6	4,2	4,2	4,2	9,5	8,8	11,0	9,8	9,5	9,6
Niekada/Never	6,6	4,2	4,1	5,2	4,7	5,0	8,1	5,7	5,2	5,9	6,9	6,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	966	985	901	1412	1440	2852	990	1017	792	1313	1486	2799

11 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek valandų per savaitę ne pamokų metu mankštiniesi ir sportuoji taip, kad suprakaituotum, padažnėtų kvėpavimas?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 11. Distribution of responses to item „How many hours in the week (after school) you are physical active in the way that getting sweat or become more frequent breathing?“, by age, gender and residence (%).

Atsakymai / Answers	Berniukai / Boys						Mergaitės / Girls					
	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural		11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural	
Nė vienos/None	12,4	7,3	7,9	9,8	8,7	9,3	16,4	11,2	12,6	13,2	13,7	13,4
Pusvalandį/Half an hour	17,3	13,4	11,2	13,9	14,2	14,0	26,7	21,8	19,6	23,7	22,2	22,9
1 valandą/1 hour	23,0	18,4	13,6	18,4	18,5	18,5	20,7	21,5	18,0	18,9	21,4	20,2
2-3 valandas/2-3 hours	20,2	20,9	24,8	21,4	22,4	21,9	19,1	24,5	24,0	23,3	21,8	22,5
4-6 valandas/4-6 hours	11,4	16,3	19,5	15,4	15,9	15,7	9,1	12,0	16,4	12,4	12,0	12,2
7 valandas/7 hours or more	15,6	23,7	23,0	21,1	20,3	20,7	8,1	9,0	9,4	8,6	9,0	8,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	964	983	896	1403	1440	2843	983	1012	791	1307	1478	2786

12 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek dienų per pastarąsias 7 dienas Tu sportavai ar užsiėmėi kita fizine veikla, kuri per dieną truko ne mažiau 60 minučių?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 12. Distribution of responses to item „Over the past 7 days, on how many days were you physically active for a total of at least 60 minutes per day?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Nė vienos dienos / None day	5,0	1,8	3,8	4,0	3,1	3,5	3,0	4,0	5,3	3,2	4,7	4,0
1 dieną / 1 day	5,8	4,2	4,6	4,6	5,1	4,9	5,3	9,5	9,9	7,9	8,4	8,1
2 dienas / 2 days	8,5	11,1	10,7	9,3	10,8	10,1	10,6	17,5	19,0	15,2	15,8	15,5
3 dienas / 3 days	13,4	14,1	16,9	15,9	13,6	14,7	21,1	19,6	20,1	20,4	20,2	20,3
4 dienas / 4 days	15,0	13,5	14,0	14,8	13,6	14,2	16,7	14,5	13,8	16,1	14,2	15,1
5 dienas / 5 days	15,8	17,5	15,9	16,4	16,5	16,4	14,1	14,7	12,2	13,6	13,9	13,7
6 dienas / 6 days	9,6	10,1	11,0	9,0	11,4	10,2	8,8	7,0	7,7	8,5	7,3	7,9
7 dienas / 7 days	26,9	27,8	23,0	26,0	25,9	26,0	20,4	13,2	11,9	15,2	15,5	15,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	993	985	897	1436	1439	2875	996	1009	788	1312	1481	2793

3.3. Subjektyvus sveikatos vertinimas. Burnos higiena. Traumos

Atlikto tyrimo duomenimis, beveik dešimtas berniukas (9 proc.) ir kas šešta mergaitė (16 proc.) savo sveikatą vertino prastai (13 lent.). Neretai tokios savijautos priežastis yra kiekvieną savaitę patiriamas galvos skausmas, liūdesys ir prislėgtumas, irzlumas ir bloga nuotaika ar nervinė įtampa (14.1–14.8 lent.).

Paaugliams nesvetima ir rizikinga elgsena: bent kartą per pastaruosius metus kas penktas berniukas (24 proc.) ir viena iš dešimties mergaičių (12 proc.) dalyvavo peštynėse (15 lent.); trečdalis jaunuolių (30 proc. berniukų ir 28 proc. mergaičių) bent kartą buvo taip susižeidę, kad teko lankytis asmens sveikatos priežiūros įstaigose (16 lent.).

Burnos higiena. Tyrimo duomenimis dažniau nei kartą per dieną dantis valo tik 4 iš 10 berniukų bei 6 iš 10 mergaičių (17 lent.).

13 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip apibūdintum savo sveikatą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 13. Distribution of responses to item „How would you describe your health?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Puiki / Excellent	44,5	43,3	43,6	45,1	42,5	43,8	42,3	29,7	25,8	35,2	31,3	33,1
Gera / Good	48,4	46,8	46,1	46,7	47,6	47,1	51,2	53,9	49,4	51,3	51,9	51,7
Patenkinama / Satisfactory	6,3	9,3	9,0	7,4	9,0	8,2	5,9	14,7	22,9	12,4	15,1	13,8
Bloga / Poor	0,9	0,5	1,3	0,8	1,0	0,9	0,6	1,7	2,0	1,1	1,6	1,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1005	995	902	1451	1451	2902	1006	1019	792	1325	1492	2817

14.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai per pastaruosius 6 mėnesius patyrei galvos skausmą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 14.1. Distribution of responses to item „How often in the last 6 months have you had headache?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Beveik kiekvieną dieną / About every day	4,5	3,9	3,4	4,4	3,6	4,0	6,3	9,6	12,1	7,9	10,2	9,1
Dažniau nei kartą per savaitę / More than once a week	8,0	9,1	6,5	7,9	7,9	7,9	10,2	13,5	16,2	12,1	13,9	13,1
Beveik kiekvieną savaitę / About every week	5,7	4,9	7,4	5,7	6,2	6,0	5,9	10,8	14,3	9,6	10,4	10
Beveik kiekvieną mėnesį / About every month	13,2	15,5	15,5	14,4	15,0	14,7	13,4	17,3	19,3	17,2	15,8	16,5
Retai arba niekada / Rarely or never	68,7	66,5	67,1	67,6	67,3	67,4	64,2	48,8	38,1	53,2	49,6	51,3
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1003	992	902	1447	1450	2897	1006	1017	792	1322	1493	2815

14.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai per pastaruosius 6 mėnesius patyrei skrandžio arba pilvo skausmą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 14.2. Distribution of responses to item „How often in the last 6 months have you had stomach or abdomen ache?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius / Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Beveik kiekvieną dieną / About every day	4,0	2,1	3,1	3,9	2,3	3,1	3,8	4,5	5,8	4,8	4,4	4,6
Dažniau nei kartą per savaitę / More than once a week	6,2	5,9	4,4	6,0	5,1	5,5	8,2	9,9	11,2	9,0	10,2	9,6
Beveik kiekvieną savaitę / About every week	4,8	5,3	4,2	5,1	4,5	4,8	6,8	7,7	8,6	7,2	8,0	7,6
Beveik kiekvieną mėnesį / About every month	17,6	20,9	16,6	16,7	20,1	18,4	17,1	24,9	29,2	22,7	23,9	23,3
Retai arba niekada / Rarely or never	67,4	65,9	71,6	68,4	68,0	68,2	64,1	53,0	45,2	56,2	53,5	54,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1000	987	901	1441	1447	2888	1004	1015	792	1320	1491	2811

14.3 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai per pastaruosius 6 mėnesius patyrei nugaros skausmą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 14.3. Distribution of responses to item „How often in the last 6 months have you had back ache?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Beveik kiekvieną dieną / About every day	4,2	5,4	5,0	5,1	4,6	4,8	3,7	5,5	7,8	6,1	5,0	5,5
Dažniau nei kartą per savaitę / More than once a week	4,2	4,7	7,5	5,5	5,3	5,4	4,0	6,6	7,7	5,2	6,6	6,0
Beveik kiekvieną savaitę / About every week	3,9	7,5	9,2	5,9	7,7	6,8	3,7	7,4	7,2	5,1	6,8	6,0
Beveik kiekvieną mėnesį / About every month	11,2	16,8	19,0	14,1	16,9	15,5	10,5	12,5	17,4	13,3	13,1	13,2
Retai arba niekada / Rarely or never	76,5	65,7	59,3	69,5	65,4	67,4	78,1	67,9	59,8	70,3	68,4	69,3
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	999	989	902	1444	1446	2890	1005	1014	792	1321	1490	2811

14.4 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai per pastaruosius 6 mėnesius patyrei liūdesį, prislėgtumą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 14.4. Distribution of responses to item „How often in the last 6 months have you had sadness, feeling low?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Beveik kiekvieną dieną / About every day	6,3	4,2	5,4	5,7	4,9	5,3	9,3	14,1	13,9	11,2	13,4	12,3
Dažniau nei kartą per savaitę / More than once a week	6,0	6,5	6,2	6,5	6,0	6,2	10	11,8	18,0	13,2	12,7	12,9
Beveik kiekvieną savaitę / About every week	8,7	9,4	9,0	8,7	9,5	9,1	10	14,7	16,2	12,7	14,1	13,4
Beveik kiekvieną mėnesį / About every month	19,2	17,6	20,4	18,0	20,1	19,0	22,6	22,9	23,3	21,4	24,2	22,9
Retai arba niekada / Rarely or never	59,7	62,3	58,9	61,1	59,6	60,4	48,2	36,4	28,5	41,5	35,6	38,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	996	986	901	1444	1439	2883	1001	1013	789	1315	1488	2803

14.5 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai per pastaruosius 6 mėnesius patyrei irzlumą, blogą nuotaiką?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 14.5. Distribution of responses to item „How often in the last 6 months have you had irritability, sulk?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Beveik kiekvieną dieną / About every day	6,6	5,4	4,9	5,6	5,7	5,6	10,2	14,3	14,4	11,6	14,0	12,9
Dažniau nei kartą per savaitę / More than once a week	9,6	10,2	12,2	9,8	11,4	10,6	11,7	17,6	19,6	15,5	16,5	16,0
Beveik kiekvieną savaitę / About every week	15,2	16,0	17,9	16,3	16,3	16,3	13,3	18,0	20,4	16,0	17,8	17,0
Beveik kiekvieną mėnesį / About every month	23,6	30,2	27,8	26,7	27,7	27,2	26,5	25,6	27,3	26,7	26,1	26,4
Retai arba niekada / Rarely or never	44,9	38,2	37,2	41,6	38,9	40,2	38,4	24,6	18,3	30,2	25,6	27,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	999	989	900	1444	1444	2888	1003	1013	791	1318	1489	2807

14.6 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai per pastaruosius 6 mėnesius patyrei nervinę įtampą, susirūpinimą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 14.6. Distribution of responses to item „How often in the last 6 months have you had nervous, anxiety?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Beveik kiekvieną dieną / About every day	6,7	7,3	5,9	6,5	6,8	6,6	9,0	13,4	16,3	11,8	13,4	12,7
Dažniau nei kartą per savaitę / More than once a week	8,9	8,3	11,3	8,8	10,1	9,4	9,6	15,4	21,3	14,8	15,2	15,0
Beveik kiekvieną savaitę / About every week	10,1	14,6	16,5	12,8	14,6	13,7	11,8	17,4	16,8	13,3	16,9	15,2
Beveik kiekvieną mėnesį / About every month	18,9	23,6	24,7	22,0	22,7	22,4	21,1	21,6	24,4	22,7	21,8	22,2
Retai arba niekada / Rarely or never	55,3	46,2	41,6	50	45,8	47,9	48,5	32,2	21,2	37,4	32,7	34,9
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	998	990	902	1443	1447	2890	1000	1014	792	1317	1489	2806

14.7 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai per pastaruosius 6 mėnesius buvo sunku užmigti?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 14.7. Distribution of responses to item „How often in the last 6 months have you had difficulties in getting to sleep?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Beveik kiekvieną dieną / About every day	7,5	5,1	7,0	6,7	6,3	6,5	7,5	11,3	13,8	10,6	10,6	10,6
Dažniau nei kartą per savaitę / More than once a week	7,2	8,1	8,1	7,7	7,9	7,8	8,5	12,9	12,7	10	12,4	11,3
Beveik kiekvieną savaitę / About every week	8,5	11,4	10,2	10,1	10	10	11,8	11,1	13,3	12,5	11,5	11,9
Beveik kiekvieną mėnesį / About every month	17,2	19,9	19,6	17,7	20,1	18,9	16,4	16,6	19,9	17,2	17,7	17,4
Retai arba niekada / Rarely or never	59,6	55,6	55,1	57,8	55,8	56,8	55,9	48,2	40,4	49,7	47,8	48,7
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	994	990	903	1441	1446	2887	1002	1013	790	1317	1488	2805

14.8 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai per pastaruosius 6 mėnesius patyrei galvos svaigimą, silpnumą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 14.8. Distribution of responses to item „How often in the last 6 months have you had vertigo, weakness?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Beveik kiekvieną dieną / About every day	4,3	4,4	4,1	5,7	2,8	4,3	4,2	6,6	9,3	6,4	6,6	6,5
Dažniau nei kartą per savaitę / More than once a week	5,1	4,4	6,1	4,9	5,5	5,2	6,7	9,5	8,6	8,2	8,3	8,2
Beveik kiekvieną savaitę / About every week	4,1	5,0	5,5	4,0	5,7	4,8	5,6	8,2	10,3	6,2	9,3	7,9
Beveik kiekvieną mėnesį / About every month	9,6	12,8	15,2	11,9	13,0	12,4	10,9	16,8	20,6	16,3	15,2	15,7
Retai arba niekada / Rarely or never	76,9	73,6	69,0	73,6	73,0	73,3	72,7	59,0	51,2	62,9	60,5	61,7
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1000	987	901	1441	1447	2888	1002	1014	793	1319	1490	2809

15 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek kartų per pastaruosius 12 mėnesių dalyvavai peštynėse, muštynėse?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 15. Distribution of responses to item „How many times, during the past 12 months, were you in a physical fight?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Nė karto nedalyvavau per pastaruosius 12 mėnesių / I haven't been in a physical fight in the past 12 months	39,0	45,4	56,4	49,0	44,4	46,7	80,9	79,7	82,5	81,1	80,8	81,0
1 kartą/Once	27,8	24,1	18,6	23,6	23,7	23,6	11,0	12,6	10,9	11,4	11,7	11,6
2 kartus/2 times	15,3	16,1	12,2	13,2	16,0	14,6	4,2	4,3	3,2	4,0	3,9	4,0
3 kartus/3 times	7,8	4,8	5,3	5,7	6,2	6,0	1,9	,8	1,9	1,6	1,4	1,5
4 ir daugiau kartų/4 or more times	10,2	9,7	7,5	8,5	9,8	9,2	1,9	2,5	1,4	1,8	2,2	2,0
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	954	952	876	1366	1416	2782	980	992	779	1289	1462	2751

16 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek kartų per pastaruosius 12 mėnesių Tu buvai susižeidęs arba patyręs kitų nelaimingų atsitikimų, kai teko kreiptis pagalbos į medikus?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 16. Distribution of responses to item „How many times, during the past 12 months, were you injured and had to be treated by a doctor or nurse?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Per pastaruosius 12 mėnesių nebuvo susižeidęs/I was't injured in the past 12 months	40,1	39,3	45,6	41,7	41,5	41,6	45,6	51,1	54,6	50,4	49,9	50,1
1 kartą/Once	31,5	28,4	30,7	31,7	28,7	30,2	29,7	27,6	26,2	28,0	27,9	27,9
2 kartus/2 times	12,5	16,1	12,3	13,5	13,8	13,6	12,3	10,9	10,3	12,3	10,3	11,2

17 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai valaisi dantis šepetėliu ir pasta?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 17. Distribution of responses to item „How often do you brush your teeth with toothbrush and toothpaste?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Dažniau nei kartą per dieną / More than once a day	45,3	38,8	41,9	42,6	41,4	42,0	57,4	59,2	61,5	59,3	59,1	59,2
Vieną kartą per dieną / Once a day	40,1	45,2	42,0	43,9	41,0	42,5	33,4	34,8	31,7	34,0	33,0	33,4
Nors kartą per savaitę, bet ne kasdien / At least once a week but not daily	9,7	10,1	10,5	9,0	11,3	10,1	6,7	4,7	5,4	5,2	6,0	5,6
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than once a week	4,0	3,7	3,3	3,1	4,3	3,7	2,3	1,2	0,8	1,1	1,7	1,5
Niekada / Never	0,8	2,1	2,2	1,3	2,1	1,7	0,2	0,1	0,6	0,4	0,2	0,3
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	989	987	902	1438	1440	2878	1000	1017	794	1319	1492	2811
3 kartus/3 times	7,0	6,9	7,2	5,7	8,3	7,0	6,0	5,6	4,6	4,8	6,0	5,4
4 ir daugiau kartų/4 or more times	9,0	9,4	4,1	7,5	7,6	7,6	6,5	4,8	4,3	4,5	6,0	5,3
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	963	959	885	1380	1427	2807	987	997	789	1301	1472	2773

3.4. Žalingi įpročiai ir rizikinga elgsena

2014 metais kas septintas (15 proc.) 11–15 metų amžiaus berniukas ir viena iš dvylikos (8 proc.) mergaičių nurodė rūkantys (18 lent.). Reguliariai (kasdien) rūkė 14 proc. 15 metų amžiaus berniukų ir 7 proc. tokio amžiaus mergaičių. Pastebimų skirtumų lyginant miesto ir kaimo vaikų rūkymo paplitimą nenumatyta. Vertinant elektroninių cigarečių vartojimą nustatyta, kad šiuos prietaisus per pastarąsias 30 dienų nurodė naudoję 16 proc. 11–15 metų amžiaus berniukų ir 6 proc. to paties amžiaus mergaičių (19.1 lent.). Elektronines cigaretes bent kartą gyvenime rūkė trečdalis (33 proc.) berniukų ir šeštadalis (17 proc.) mergaičių (19.2 lent.). Reguliariai (kasdien arba beveik kasdien) šiuos įrenginius vartojo 6 proc. 15 metų amžiaus berniukų ir 1 proc. to paties amžiaus mergaičių.

Beveik trečdalis 11–15 metų amžiaus berniukų (34 proc.) ir mergaičių (30 proc.) nurodė bent kartą gyvenime išgėrę tiek alkoholinių gėrimų, kad pasijustų apsvaigę. Vertinant intensyvų alkoholio vartojimą nustatyta, kad 13 proc. 15 metų amžiaus berniukų ir 7 proc. mergaičių teigė, kad apsvaigę nuo alkoholio buvo daugiau kaip 10 kartų per savo gyvenimą (20.1 lent.). Per pastarąjį mėnesį bent kartą apsvaigę nurodė 6 proc. berniukų ir 5 proc. mergaičių (20.2 lent.). Beveik kas antras respondentas (47 proc. mergaičių ir 54 proc. berniukų) nurodo, jog visiškai nėra vartoję jokių alkoholinių gėrimų (21.1–21.2 lent.).

Dažniausiai vartojamais alkoholiniais gėrimais tiriamieji įvardino alų (tik berniukų grupėje), „šampaną“, alkoholinius kokteilius. Šie gėrimai buvo vartojami dažniau nei vynas ar stiprieji gėrimai (22 lent.).

Vertinant nelegalių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą nustatyta, kad bent kartą gyvenime kanapes („žolę“, marihuaną ar hašišą) nurodė vartoję 13 proc. 11–15 metų amžiaus berniukų ir 6 proc. mergaičių. Bent kartą gyvenime šias narkotines medžiagas nurodė penktadalis (20 proc.) 15

metų amžiaus berniukų ir aštuntadalis mergaičių (13 proc.) (23.1–23.2 lent.). Kitus narkotikus nei „žolė“, marihuana ar hašišas per visą savo gyvenimą nurodė vartoję 4 proc. berniukų ir 1 proc. mergaičių (24.1–24.2 lent.).

Vertinant lytinę paauglių elgseną pastebėta, kad daugiau berniukų nei mergaičių teigia turėję lytinių santykių (25 lent.). Ypač didelis skirtumas fiksuojamas tarp 13 metų berniukų ir mergaičių – lytinių santykių teigia turėję apie 10 proc. berniukų ir tik 2 proc. mergaičių. Tarp 15 metų mokinių lytinių santykių teigia turėję apytiksliai penktadalis berniukų (22 proc.) ir 7 proc. mergaičių. Barjerines apsaugos priemones-prezervatyvus lytinių santykių metu naudojo tik kas antras moksleivis (26 lent.). Jaunesnio amžiaus vaikai (13 metų) barjerinę priemonę naudojo rečiau nei 15 metų mokiniai.

18 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dabar dažnai rūkai?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 18. Distribution of responses to item „How often do you smoke?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Kiekvieną dieną / Everyday	1,0	6,0	13,6	7,0	6,2	6,6	0,2	1,7	7,3	3,0	2,6	2,7
Mažiausiai kartą per savaitę, bet ne kiekvieną dieną / Less than 1 time per week, but everyday	1,1	3,8	6,1	3,8	3,4	3,6	0,1	1,9	4,3	1,7	2,1	1,9
Rečiau nei kartą per savaitę / Less than 1 time per week	1,6	4,8	8,0	4,2	5,1	4,7	0,6	3,4	6,7	3,0	3,7	3,3
Aš visai nerūkau / I do not smoke at all	96,3	85,4	72,3	85,0	85,3	85,1	99,1	93,0	81,7	92,4	91,6	92,0
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	1005	988	900	1447	1446	2893	1004	1016	792	1322	1490	2813

19.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar Tu per pastarąsias 30 dienų rūkei elektronines cigaretes?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 19.1. Distribution of responses to item „In last 30 days have you smoked e-cigarettes throughout your life?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada nerūčiau/ Never	95,3	82,8	72,9	84,4	83,9	84,2	99,1	92,4	88,2	93,8	93,4	93,6
1-2 dienas/1-2 days	2,7	8,9	12,5	7,5	8,2	7,8	,9	5,6	7,6	4,3	4,7	4,5
3-5 dienas/3-5 days	0,5	2,1	5,1	2,6	2,3	2,5	0	0,9	1,0	0,6	0,6	0,6
6-9 dienas/6-9 days	0,1	1,4	2,3	1,1	1,4	1,2	0	0,5	0,8	0,3	0,5	0,4
10-19 dienų/10-19 days	0,2	0,9	1,6	1,1	0,6	0,9	0	0,3	1,0	0,5	0,3	0,4
20-29 dienų/20-29 days	0,5	0,5	1,0	0,5	0,9	0,7	0	0	0,4	0,2	0,1	0,1
30 ir daugiau/30 and more days	0,6	3,4	4,5	2,8	2,8	2,8	0	0,3	1,0	0,4	0,4	0,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	989	957	862	1404	1404	2808	996	1009	788	1314	1482	2796

19.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar Tu per visą savo gyvenimą rūkei elektronines cigaretes?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 19.2. Distribution of responses to item „Have you smoked e-cigarettes throughout your life?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada nerūkiaju/Never	89,4	60,9	48,5	68,5	65,3	66,9	96,1	81,5	68,7	83,5	82,7	83,1
1-2 dienas/1-2 days	6,6	20,5	20,5	14,1	17,4	15,7	3,3	11,9	18,1	10,3	10,8	10,6
3-5 dienas/3-5 days	1,3	5,8	7,9	4,5	5,3	4,9	0,4	2,6	4,2	2,1	2,4	2,2
6-9 dienas/6-9 days	0,7	3,5	4,4	2,9	2,7	2,8	0,2	1,8	2,4	1,4	1,4	1,4
10-19 dienų/10-19 days	0,5	2,5	4,2	2,7	2,0	2,4	0	1,1	2,7	1,0	1,3	1,1
20-29 dienų/20-29 days	0,2	0,8	1,6	0,9	0,8	0,8	0	0,2	1,0	0,5	0,3	0,4
30 ir daugiau/30 and more days	1,2	6,0	12,8	6,4	6,5	6,5	0	1,0	3,0	1,3	1,1	1,2
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	993	985	896	1434	1440	2874	1000	1015	792	1319	1488	2807

20.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar per visą savo gyvenimą buvai išgėręs tiek daug alkoholinių gėrimų, kad pasijustum apsvaigęs?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 20.1. Distribution of responses to item „Have you ever had so much alcoholic beverage that you were dizzy throughout your life?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Ne, niekada/Never	90,1	66,7	37,3	67,0	64,2	65,6	94,6	76,2	45,3	75,5	72,7	74,0
Taip, 1 kartą/Once	7,0	16,8	21,9	14,3	15,7	15,0	4,8	15,6	22,0	11,7	15,1	13,5
2-3 kartus/2-3 times	1,9	9,0	17,8	9,0	9,6	9,3	0,4	5,1	17,7	7,7	6,3	7,0
4-10 kartų/4-10 times	0,3	3,6	10,3	4,3	4,8	4,6	0,1	1,4	7,8	2,5	3,0	2,7
Daugiau nei 10 kartų/More than 10 times	0,6	3,9	12,7	5,3	5,7	5,5	0,1	1,8	7,2	2,5	2,9	2,7
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	993	987	895	1432	1443	2875	987	1016	791	1320	1486	2806

20.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar per pastarąsias 30 dienų buvai išgėres tiek daug alkoholinių gėrimų, kad pasijustum apsvaigęs?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).
 Table 20.2 Distribution of responses to item „In last 30 days have you had so much alcoholic beverage that you were dizzy throughout your life?“ by age, gender and residence (%)

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Ne, niekada/Never	97,4	89,6	77,8	88,9	88,6	88,7	99,5	94,8	80,5	92,7	92,3	92,5
Taip, 1 kartą/Once	1,9	5,7	12,7	6,0	7,0	6,5	0,4	3,6	13,4	4,8	5,5	5,2
2-3 kartus/2-3 times	0,3	1,7	6,0	2,7	2,4	2,5	0	1,2	3,8	1,5	1,4	1,5
4-10 kartų/4-10 times	0,2	1,3	1,3	0,9	0,9	0,9	0	0,1	1,2	0,5	0,3	0,4
Daugiau nei 10 kartų/ More than 10 times	0,2	1,8	2,2	1,5	1,2	1,4	0,1	0,3	1,2	0,5	0,4	0,5
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	986	949	852	1393	1394	2787	993	998	769	1299	1461	2760

21.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar esi kada nors gėres alkoholinių gėrimų per visą savo gyvenimą? Jei taip, tai kiek dienų taip buvo?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 21.1. Distribution of responses to item „Have you ever drunk alcohol throughout your life? If so, how many days?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada negėriau/Never	72,0	44,7	22,0	50	44,2	47,1	80,3	50,8	22,4	55,2	52,0	53,5
1-2 dienas/1-2 days	20,2	32,5	31,6	27,4	28,5	27,9	14,0	30	30,2	23,0	25,5	24,3
3-5 dienas/3-5 days	4,0	8,1	11,9	7,4	8,3	7,9	2,9	7,4	11,3	6,9	6,9	6,9
6-9 dienas/6-9 days	1,1	6,6	9,5	4,6	6,5	5,6	1,5	3,8	10,4	4,4	5,2	4,8
10-19 dienų/10-19 days	1,5	2,1	7,2	3,3	3,7	3,5	0,6	4,2	9,1	5,1	3,5	4,3
20-29 dienų/20-29 days	0,3	,7	2,8	1,3	1,1	1,2	0,6	1,0	5,8	1,8	2,5	2,2
30 ir daugiau/30 and more	0,9	5,3	15,0	5,9	7,7	6,8	0,1	2,8	10,7	3,6	4,4	4,0
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	992	983	886	1425	1436	2861	1000	1007	777	1310	1474	2784

21.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar per pastarąsias 30 dienų esi gėręs alkoholinių gėrimų? Jei taip, tai kiek dienų taip buvo?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 21.2. Distribution of responses to item „Have you drink alcohol in last 30 days? If so, how many days?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada negėriau/Never	93,2	80,4	63,9	81,3	78,3	79,8	95,2	84,0	61,5	82,4	81,3	81,8
1-2 dienas/1-2 days	5,2	14,0	22,7	12,1	15,1	13,6	4,1	12,7	27,3	12,8	14,4	13,7
3-5 dienas/3-5 days	0,5	1,9	5,2	2,5	2,4	2,4	0,4	1,9	6,7	2,6	2,7	2,7
6-9 dienas / 6-9 days	0,1	1,4	3,0	1,2	1,7	1,4	,1	1,1	2,6	1,3	1,0	1,2
10-19 dienų/10-19 days	0,6	0,4	1,8	1,1	0,7	0,9	0,1	0,1	1,0	0,5	0,2	0,4
20-29 dienų/20-29 days	0,1	0,2	0,5	0,4	0,1	0,3	0	0	0,3	0,1	0,1	0,1
30 ir daugiau/30 and more	0,3	1,7	2,9	1,5	1,7	1,6	0	0,2	0,7	0,2	0,3	0,3
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	968	943	853	1378	1386	2764	989	994	776	1293	1456	2749

22.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai dabartiniu metu geri alų?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 22.1. Distribution of responses to item „How often do you drink beer at present?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Kiekvieną dieną / Every day	2,5	3,1	2,9	3,4	2,3	2,8	2,1	1,0	0,5	1,5	1,0	1,3
Kiekvieną savaitę / Every weak	0,7	1,5	6,7	3,4	2,3	2,8	0	0,5	1,5	0,8	0,5	0,6
Kiekvieną mėnesį / Every month	0,7	3,3	8,6	3,4	4,7	4,0	0,2	1,1	2,7	1,3	1,2	1,2
Retai / Rarely	16,4	25,1	34,4	22,9	27,0	25,0	7,1	11,9	21,9	11,3	14,5	13,0
Niekada / Never	79,6	67,0	47,5	67,0	63,7	65,3	90,6	85,5	73,4	85,1	82,9	83,9
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	991	975	885	1423	1428	2851	998	1003	882	1309	1474	2783

22.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai dabartiniu metu geri vyną?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 22.2. Distribution of responses to item „How often do you drink wine at present?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Kiekvieną dieną / Every day	2,8	2,9	1,6	3,1	1,8	2,5	1,9	1,1	0,6	1,6	0,9	1,3
Kiekvieną savaitę / Every week	0,2	0,6	1,1	0,7	0,6	0,6	0,1	0	0,5	0,2	0,2	0,2
Kiekvieną mėnesį / Every month	0,3	1,4	2,4	1,4	1,3	1,3	0,3	0,3	1,5	0,4	0,9	0,6
Retai / Rarely	6,5	10,9	20,9	11,7	13,1	12,4	3,9	11,8	23,9	11,7	12,9	12,4
Niekada / Never	90,2	84,2	74,0	83,1	83,2	83,1	93,8	86,9	73,4	86,1	85,1	85,6
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	989	967	877	1416	1417	2833	999	1004	782	1311	1474	2785

22.3 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai dabartiniu metu geri šampaną?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 22.3. Distribution of responses to item „How often do you drink champagne at present?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Kiekvieną dieną / Every day	2,6	3,1	1,4	2,9	1,9	2,4	1,6	0,8	0,1	1,1	0,7	0,9
Kiekvieną savaitę / Every week	0,6	1,0	1,5	1,4	0,6	1,0	0,1	0,2	1,2	0,5	0,4	0,4
Kiekvieną mėnesį / Every month	1,9	2,3	5,1	3,2	2,9	3,0	0,9	3,0	9,0	3,1	4,7	3,9
Retai / Rarely	23,4	33,6	39,7	29,0	34,8	31,9	23,8	42,2	55,8	39,0	39,8	39,4
Niekada / Never	71,5	60	52,3	63,5	59,8	61,6	73,6	53,9	33,9	56,4	54,4	55,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	995	971	878	1417	1427	2844	1001	1010	779	1311	1479	2790

22.4 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai dabartiniu metu geri likerį?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 22.4. Distribution of responses to item „How often do you drink liqueur at present?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Kiekvieną dieną / Every day	2,8	3,3	1,3	3,1	2,0	2,5	2,0	1,0	0,3	1,4	1,0	1,2
Kiekvieną savaitę / Every week	0,5	0,8	2,2	1,3	1,0	1,1	0,1	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2
Kiekvieną mėnesį / Every month	0,6	1,3	2,3	1,2	1,5	1,4	0	0,1	1,2	0,5	0,2	0,4
Retai / Rarely	4,1	9,5	14,0	8,3	9,6	9,0	1,9	7,4	18,1	7,9	8,8	8,4
Niekada / Never	92,0	85,1	80,2	86,1	85,9	86,0	96,0	91,2	80,2	90,0	89,7	89,9
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	986	958	865	1405	1404	2809	1000	997	769	1303	1463	2766

22.5 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai dabartiniu metu geri degtinę arba kitus stipriuosius gėrimus?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 22.5. Distribution of responses to item „How often do you drink vodka or other strong beverages at present?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Kiekvieną dieną / Every day	2,8	2,7	2,6	3,3	2,2	2,7	1,9	1,1	0,1	1,3	1,0	1,1
Kiekvieną savaitę / Every week	0,1	1,1	3,2	1,2	1,6	1,4	0	0,1	1,0	0,3	0,3	0,3
Kiekvieną mėnesį / Every month	0,5	2,0	9,2	3,6	3,8	3,7	0,2	1,6	6,4	2,5	2,4	2,5
Retai / Rarely	2,2	10,3	23,1	10,8	12,0	11,4	0,9	5,0	19,7	7,5	7,8	7,6
Niekada / Never	94,3	83,9	61,9	81,1	80,4	80,8	97,0	92,2	72,7	88,4	88,5	88,5
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	987	965	872	1411	1413	2824	997	998	777	1307	1465	2772

22.6 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai dabartiniu metu geri alkoholinius kokteilius?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 22.6. Distribution of responses to item „How often do you drink soft alcoholic beverages at present?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Kiekvieną dieną / Every day	3,1	2,9	2,4	3,2	2,5	2,8	1,7	1,4	0,6	1,5	1,1	1,3
Kiekvieną savaitę / Every week	1,0	3,6	3,4	2,9	2,3	2,6	0,2	0,9	3,7	1,7	1,1	1,4
Kiekvieną mėnesį / Every month	1,6	4,2	9,0	4,2	5,3	4,8	1,0	4,1	11,5	4,8	5,3	5,1
Retai / Rarely	13,5	24,4	27,6	19,8	23,3	21,6	13,8	30,7	41,6	26,5	28,9	27,7
Niekada / Never	80,8	65,0	57,7	69,9	66,6	68,2	83,3	63,0	42,5	65,5	63,6	64,5
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	994	973	882	1424	1425	2849	1002	1007	790	1319	1480	2799

23.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar Tu per visą savo gyvenimą kada nors rūkei kanapes („žolę“, marihuaną arba hašišą)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 23.1. Distribution of responses to item „Have you ever smoked cannabis („grass“, marihuana, hashish) throughout your life?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada nerūkiu/Never	-	92,5	80,8	86,4	87,3	86,9	-	97,2	89,6	92,3	94,9	93,9
1-2 dienas/1-2 days	-	4,4	9,8	7,5	6,5	7,0	-	1,9	6,8	5,2	3,2	4,1
3-5 dienas/3-5 days	-	0,8	2,8	1,4	2,1	1,8	-	0,4	1,1	0,7	0,8	0,7
6-9 dienas/6-9 days	-	0,4	2,0	1,4	1,0	1,2	-	0,3	1,1	1,1	0,4	0,7
10-19 dienų/10-19 days	-	0,2	1,7	0,6	1,2	0,9	-	0	0,3	0	0,2	0,1
20-29 dienų/20-29 days	-	0,1	0,6	0,6	0,1	0,3	-	0,1	0,4	0,3	0,2	0,2
30 ir daugiau/30 and more	-	1,6	2,3	2,3	1,6	1,9	-	0,1	0,6	0,4	0,3	0,3
Iš viso/Total (%)	-	100	100	100	100	100	-	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	-	962	898	881	979	1860	-	1002	789	744	1047	1791

23.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar Tu per pastarąsias 30 dienų rūkei kanapes („žolę“, marihuaną arba hašišą)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 23.2 Distribution of responses to item „Have you in last 30 days smoked cannabis („grass“, marihuana, hashish)? “ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Niekada nerūkiau/Never	-	96,8	91,5	93,6	94,7	94,2	-	99,1	96,8	97,3	98,7	98,1
1-2 dienas/1-2 days	-	1,4	4,2	3,4	2,1	2,7	-	0,8	2,0	1,9	1,0	1,3
3-5 dienas/3-5 days	-	0,5	1,6	0,6	1,4	1,0	-	0	0,5	0,3	0,2	0,2
6-9 dienas/6-9 days	-	-	1,1	0,6	0,5	0,5	-	-	0,1	0,1	0	0,1
10-19 dienų/10-19 days	-	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	-	0,1	0,1	0	0,2	0,1
20-29 dienų/20-29 days	-	0,1	0,1	0,1	0	0,1	-	0	0	0	0	0
30 ir daugiau/30 and more	-	1,0	1,6	1,5	1,1	1,3	-	0	0,4	0,4	0	0,2
Iš viso/Total (%)	-	100	100	100	100	100	-	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	-	956	891	876	971	1847	-	1002	785	745	1042	1787

24.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar Tu per visą savo gyvenimą kada nors vartojai kitus narkotikus nei „žolę“, marihuana ar hašišas?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 24.1. Distribution of responses to item „Have you ever used any other drugs (not „grass“, marihuana, hashish) throughout your life “ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Niekada nevartojau/Never	-	97,2	94,9	95,9	96,2	96,1	-	99,5	98,1	98,0	99,5	98,9
1-2 dienas/1-2 days	-	1,4	2,3	1,5	2,1	1,8	-	0,4	1,0	1,1	0,4	0,7
3-5 dienas/3-5 days	-	0,9	0,6	1,1	0,4	0,8	-	0,1	0,4	0,4	0,1	0,2
6-9 dienas/6-9 days	-	-	0,6	0,5	0,1	0,3	-	-	0,3	0,3	0	0,1
10-19 dienų/10-19 days	-	-	0,1	0,1	-	0,1	-	-	0	0	-	0
20-29 dienų/20-29 days	-	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	-	0	0	0	0	0
30 ir daugiau/30 and more	-	0,4	1,5	0,8	1,0	0,9	-	0	0,3	0,3	0	0,1
Iš viso/Total (%)	-	100	100	100	100	100	-	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	-	962	896	880	978	1858	-	1000	794	748	1046	1794

24.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar Tu per pastarąsias 30 dienų vartojai kitus narkotikus nei „žolė“, marihuana ar hašišas?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 24.2. Distribution of responses to item „In last 30 days have you used any other drugs (not „grass“, marihuana, hashish) throughout your life“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada neavartojau/Never	-	98,6	96,4	97,4	97,7	97,6	-	100	99,2	99,2	100	99,7
1-2 dienas/1-2 days	-	0,6	1,8	1,0	1,3	1,2	-	0	0,4	0,4	0	,2
3-5 dienas/3-5 days	-	0,3	0,3	0,5	0,2	0,3	-	0	0,1	0,1	0	0,1
6-9 dienas/6-9 days	-		0,1	0,1	-	0,1	-	-	0	0	-	0
10-19 dienų/10-19 days	-	0,1	0,1	0,2	-	0,1	-	0	0,1	0,1	-	0,1
20-29 dienų/20-29 days	-	-	0,1	0,1	-	0,1	-	-	0	0	-	0
30 ir daugiau/30 and more	-	0,3	1,1	0,7	0,7	0,7	-	0	0,1	0,1	0	0,1
Iš viso/Total (%)	-	100	100	100	100	100	-	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	-	958	893	876	975	1851	-	1000	794	748	1046	1794

25 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar kada nors esi lytiškai santykiavęs (-usi)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 25. Distribution of responses to item „Have you ever had sexual intercourse?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Taip/Yes	-	10,6	21,7	16,6	15,4	16,0	-	2,0	6,9	5,3	3,4	4,2
Ne/No	-	89,4	78,3	83,4	84,6	84,0	-	98,0	93,1	94,7	96,6	95,8
Iš viso/Total (%)	-	100	100	100	100	100	-	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	-	942	883	872	953	1825	-	996	790	735	1036	1771

26 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar paskutinį kartą lytiškai santykiavę Tu arba Tavo partneris (-ė) naudojęs prezervatyvą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 26. Distribution of responses to item „The last time you had sexual intercourse, did you or your partner use a condom?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai / Answers	Berniukai / Boys						Mergaitės / Girls					
	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total	Amžius / Age			Vietovė / Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural		11	13	15	Miestas / Urban	Kaimas / Rural	
Taip/ Yes	-	33,0	55,9	49,1	46,2	47,6	-	31,0	57,7	43,2	54,1	48,1
Ne/ No	-	49,6	31,2	34,8	41,0	37,9	-	48,3	38,5	52,3	29,7	42,0
Nežinau/Dont ' know	-	17,4	12,9	16,1	12,8	14,5	-	20,7	3,8	4,5	16,2	9,9
Iš viso/Total (%)	-	100	100	100	100	100	-	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	-	115	202	161	156	317	-	29	52	44	37	81

3.5. Šeima ir socialinė-ekonominė padėtis

Beveik trys ketvirtadaliai mokinių (68 proc.) nurodė gyvenantys kartu su tėčiu ir mama. Kas penktas paauglys gyvena su vienu iš tėvų, kadangi jie yra išsiskyrę. Tyrimas atskleidė, kad tik 4 proc. berniukų ir 3 proc. mergaičių nurodė, jog vienas iš jų tėvelių šiuo metu yra išvykęs į užsienį (27 lent.).

HBSC tyrime socialinė-ekonominė šeimos padėtis yra vertinama užduodant paaugliams 4 pagrindinius klausimus apie šeimos padėtį – galimybes poilsiauti, turėti atskirą kambarį ir automobilį bei kompiuterių skaičių namuose. 2014 m. nustatyta, kad daugiau nei du kartus per metus su šeima atostogavo apie pusė visų mokinių (48 proc. berniukų ir 50 proc. mergaičių), nors kas septintas berniukas (14 proc.) ir mergaitė (15 proc.) tokios galybės neturėjo (28 lent.). Maždaug trečdalis mokinių (27 proc. berniukų ir 34 proc. mergaičių) turėjo savo atskirą kambarį (29 lent.); beveik kas antro mokinio šeima turėjo du ar daugiau automobilių (30 lent.) ir kas trečia šeima – tris ar daugiau kompiuterių namuose (31 lent.).

27 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kuris iš žemiau pateiktų apibūdinimų geriausiai nusako dabartinę Tavo šeimos padėtį?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 27. Distribution of responses to item „Which of the following descriptions best describes your current family situation“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Šiuo metu gyvenu su ABIEM savo tėvais/I live with BOTH parents	72,5	67,0	64,6	67,9	68,4	68,2	70,8	68,0	65,1	67,8	68,5	68,2
Mano tėvai yra išsiskyrę/My parents are divorced	16,1	21,5	21,1	19,7	19,3	19,5	19,5	18,8	19,9	19,5	19,2	19,3
Šiuo metu vienas iš mano tėvų yra užsienyje/Already years, as one of their living and working in another location	4,2	4,7	4,7	4,3	4,8	4,6	3,7	3,2	2,9	3,3	3,2	3,3
Šiuo metu abudu mano tėvai yra užsienyje /Already years, as both of them are living and working in another location	0,6	0,5	0,9	1,0	0,4	0,7	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4
Vienas iš mano tėvų yra miręs/One of my parents dead	4,1	3,8	5,2	4,3	4,4	4,3	3,1	6,6	7,4	5,7	5,5	5,6
Vieno iš jų visai nesu matęs ir nežinau, kur tėvas (mama) yra/One of them I'm not seeing a whole and I don't know where he is	1,0	1,0	1,7	1,2	1,3	1,2	0,6	1,6	2,0	1,2	1,5	1,4
Gyvenu pas globėjus (-ą) arba vaikų namuose/I live in a foster home or children's home	1,4	1,4	1,7	1,6	1,4	1,5	1,8	1,6	2,3	2,1	1,7	1,9
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	990	973	887	1429	1428	2857	997	1007	788	1314	1483	2797

28 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek kartų per pastaruosius 12 mėnesių Tu kartu su šeima vykai poilsiauti toliau nuo namų (prie jūros, ežero, į užsienį)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 28. Distribution of responses to item „During the last 12 months, how many times did you jaunt or travel away with your family?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Nė karto/Not at all	10,8	12,6	18,4	13,8	13,8	13,8	11,4	13,0	21,0	13,8	15,4	14,7
1 kartą/Once	17,9	18,3	22,0	18,9	19,8	19,3	18,7	17,1	22,1	19,3	18,9	19,1
2 kartus/Twice	15,6	21,2	19,3	17,4	19,9	18,7	13,8	18,2	15,9	15,2	16,7	16,0
Daugiau negu 2 kartus/More than twice	55,7	48,0	40,4	50	46,5	48,2	56,1	51,6	41,0	51,6	49,0	50,2
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	964	953	887	1379	1425	2804	994	1009	786	1309	1480	2789

29 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar turi sau atskirą kambarį?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 29. Distribution of responses to item „Do you have your own room?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Taip/Yes	31,0	25,6	24,8	27,3	27,1	27,2	37,8	30,9	31,9	33,1	34,1	33,7
Ne/No	69,0	74,4	75,2	72,7	72,9	72,8	62,2	69,1	68,1	66,9	65,9	66,3
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	995	989	892	1427	1449	2876	996	1010	791	1313	1488	2805

30 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar Tavo šeima turi automobilį?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 30. Distribution of responses to item „Does your family have a car?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Ne/No	14,9	14,0	16,4	14,8	15,3	15,0	15,0	17,7	19,9	18,3	16,5	17,4
Taip, vieną/Yes, one	38,7	38,7	40,3	40,4	38,0	39,2	42,9	42,8	42,0	43,1	42,2	42,6
Taip, du arba daugiau/Yes, two or more	46,4	47,3	43,3	44,8	46,7	45,7	42,2	39,5	38,0	38,6	41,3	40
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	994	989	896	1428	1450	2879	1003	1011	792	1319	1487	2806

31 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek kompiuterių turi Tavo šeima (įskaitant nešiojamus ir planšetinius; neįskaitant žaidimų kompiuterių)?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 31. Distribution of responses to item „How many computers has your family (tablets, laptops included)?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls						
	Amžius/Age			Vietovė/Residence			Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	11		13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		
Nė vieno/None	5,7	4,4	4,0	5,2	4,3	4,8	5,9	5,9	3,5	5,2	5,2	5,2	
Vieną/One	32,0	30,7	30,5	31,4	30,7	31,1	36,0	31,3	35,0	34,1	33,9	34,0	
Du/Two	33,1	35,4	34,7	33,9	34,8	34,4	29,4	32,4	35,0	32,3	31,8	32,1	
Trys arba daugiau / Three or more	29,2	29,4	30,8	29,5	30,1	29,8	28,8	30,5	26,5	28,4	29,1	28,7	
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Iš viso/Total (N)	995	989	896	1429	1451	2880	1004	1008	789	1318	1483	2801	

3.6. Mokyklos aplinka ir bendraamžiai

Beveik kas antras apklausoje dalyvavęs mokinys (40 proc. berniukų ir 45 proc. mergaičių) palankiai vertina lankomą ugdymo įstaigą (32 lent.). Palankiausiai ugdymo įstaigas vertina 11 metų mokiniai. Sulig vyresniu amžiumi palankus mokyklos vertinimas mažėja: 13 ir 15 metų amžiaus grupėse tik trečdalis berniukų (32–33 proc.) ir kiek daugiau mergaičių (35–37 proc.) yra linkę teigiamai vertinti savo mokyklą. Kaimo vietovių mokiniai yra linkę prasčiau vertinti lankomas ugdymo įstaigas.

Kas antras Lietuvos mokinys, nepriklausomai nuo lyties ir amžiaus, nurodo, kad užimtumas atliekant ugdymosi funkcijas mokykloje ir namuose yra nedidelis (33 lent.). Pastebima, kad užimtumo skalė kinta sulig amžiumi – vyresniame amžiuje mokinių užimtumas šiek tiek didėja, tačiau ryškaus skirtumo nepasiekia. Miesto mokyklų mokiniai nurodo, kad turi mažesnę mokymosi krūvį nei kaimo vietovių mokiniai.

Tyrimo duomenimis, trys ketvirtadaliai berniukų ir kas antra mergaitė turi tris ir daugiau artimų draugų, su kurias nuolat bendrauja. Paaugliai dažniau draugystės ryšius palaiko su priešingos lyties atstovais (34.1–34.2 lent.). Pažymėtina, kad kas dešimtas vaikas neturi nė vieno artimo draugo. Trečdalis paauglių (38 proc. berniukų ir 26 proc. mergaičių) kasdien leidžia laiką su draugais po pamokų iki 8 valandos vakaro (35.1 lent.). Kas penktas berniukas (22 proc.) ir kas aštunta mergaitė (13 proc.) nurodo kasdien susitinkantys su artimais draugais po 8 valandos vakaro (35.2 lent.).

Kas antras apklausoje dalyvavęs mokinys nurodo, kad per pastaruosius du mėnesius nėra patyręs patyčių iš kitų mokinių (36 lent.), tačiau trečdalis jų per tą patį laikotarpį bent vieną kartą yra tyčiojęsi iš kitų, o dešimtadalis nevengė užgauliai pasielgti du ar tris kartus per mėnesį (37 lent.). Berniukų, kurie tyčiojasi iš kitų mokinių 2–3 kartus per mėnesį ar dažniau, yra daugiau nei taip pat besielgiančių mergaičių. Neretai patyčių įrankiu tampa naujosios technologijos ir internetiniai tinklai (38.1–38.2 lent.).

32 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip Tu dabartiniu metu vertini savo mokyklą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 32. Distribution of responses to item „How do you feel about your school at present?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Ji man labai patinka/I like it very much	53,9	31,7	32,7	44,5	35,0	39,7	60,5	37,3	35,1	49,6	40,9	45,0
Ji man šiek tiek patinka/I like it a bit	34,3	44,8	41,4	37,7	42,4	40,1	30,5	39,4	41,3	33,9	39,3	36,8
Ji man nelabai patinka / I don't like it very much	9,1	16,0	17,1	12,5	15,5	14,0	6,8	17,4	16,9	12,4	14,4	13,5
Ji man visai nepatinka / I don't like it at all	2,8	7,5	8,7	5,4	7,1	6,2	2,2	5,9	6,7	4,2	5,4	4,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	978	972	883	1397	1436	2833	998	1013	789	1311	1489	2800

33 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek Tu jautiesi užimtas mokymusi (mokykloje ir namuose) bei kita su mokykla susijusia veikla, kurią privalai atlikti?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 33. Distribution of responses to item „How pressured do you feel by the schoolwork (school-related work, homework) what you must to do?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Visai neapkrautas/Not at all	14,6	11,9	8,6	21,3	2,9	11,8	19,6	8,0	4,9	20,8	2,8	11,2
Trupučių/A little	50,3	43,7	41,0	51,7	38,8	45,1	52,2	39,7	37,3	52,0	36,0	43,4
Pakankamai/Some	27,2	31,4	35,2	17,4	44,1	31,1	22,1	36,1	38,5	18,4	43,5	31,8
Daug/A lot	7,9	13,0	15,2	9,6	14,2	12,0	6,1	16,3	19,2	8,8	17,6	13,5
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	957	955	879	1353	1438	2791	985	1006	790	1295	1486	2781

34.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek šiuo metu artimų draugų (berniukų) Tu turi?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 34.1. Distribution of responses to item „How many close friends (male) do you have at present?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Nė vieno/None	2,2	2,8	3,8	3,3	2,6	2,9	19,9	21,0	19,1	19,6	20,5	20,1
Vieną/One	5,3	8,0	10	7,4	8,0	7,7	12,6	19,8	26,7	18,9	19,5	19,2
Du/Two	9,2	11,1	14,2	11,0	11,7	11,4	12,1	15,7	18,9	14,2	16,3	15,3
Tris arba daugiau /Three or more	83,2	78,1	72,0	78,2	77,7	78,0	55,4	43,4	35,3	47,4	43,7	45,4
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	991	985	896	1423	1449	2872	993	993	557	1305	1465	2770

34.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kiek šiuo metu artimų draugų (mergaičių) Tu turi?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 34.2 Distribution of responses to item „How many close friends (female) do you have at present?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Nė vieno/None	16,8	16,5	16,1	16,5	16,5	16,5	1,5	2,3	3,4	1,7	2,8	2,3
Vieną/One	14,8	15,5	18,3	15,8	16,5	16,1	5,1	10,2	12,2	8,6	9,2	8,9
Du/Two	14,0	14,8	18,4	14,2	17,1	15,6	10,2	14,3	20,7	13,5	15,6	14,6
Tris arba daugiau / Three or more	54,4	53,2	47,2	53,6	49,9	51,7	83,3	73,2	63,8	76,1	72,4	74,2
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	981	961	884	1402	1424	2826	1003	1009	789	1316	1485	2801

35.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai Tu susitinki ir bendrauji su savo draugais iš karto po pamokų iki 8 valandos vakaro?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 35.1. Distribution of responses to item „How many days a week do you spend with your friends right after school (until 8 am.)?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada arba labai retai/Never or very rarely	18,5	14,7	12,5	15,2	15,4	15,3	27,6	20,2	17,1	21,8	22,1	21,9
Rečiau negu kartą per savaitę/Once a week or less	16,4	16,2	17,4	16,7	16,6	16,6	17,0	18,7	18,9	18,1	18,2	18,1
Bent kartą per savaitę / Once a week	28,8	31,1	30	30	30	30	30,9	34,2	37,1	34,5	33,3	33,8
Kasdien/Everyday	36,3	38,0	40,1	38,1	38,1	38,1	24,5	26,9	26,9	25,7	26,4	26,1
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	978	976	890	1405	1439	2844	987	1006	784	1300	1477	2777

35.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai Tu susitinki ir bendrauji su savo draugais vakarais po 8 valandos?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 35.2. Distribution of responses to item „How many days a week do you spend with your friends at evening (after 8 am.)?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Niekada arba labai retai/Never or very rarely	41,6	26,4	19,9	29,5	29,7	29,6	56,5	44,4	33,0	45,1	45,8	45,5
Rečiau negu kartą per savaitę/Once a week or less	17,2	21,5	18,5	19,4	18,8	19,1	13,3	18,1	20,4	16,8	17,2	17,0
Bent kartą per savaitę / Once a week	22,8	29,2	36,8	29,1	29,6	29,4	19,1	23,0	33,6	25,3	24,0	24,6
Kasdien/Everyday	18,4	22,9	24,7	21,9	21,9	21,9	11,0	14,4	13,1	12,8	12,9	12,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	964	957	874	1381	1414	2795	987	999	786	1299	1473	2772

36 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai iš Tavęs tyčiojosi kiti mokiniai mokykloje per pastaruosius du mėnesius?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 36. Distribution of responses to item „How often have you been bullied at school in the past couple of months?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Aš nepatiriau patyčių per pastaruosius du mėnesius / I have not been bullied at school in the past couple of months	41,1	47,0	49,2	46,7	44,7	45,7	44,0	44,1	52,2	48,5	44,5	46,4
Iš viso kartą arba du kartus / It has happened only once or twice	24,1	21,5	22,2	23,1	22,2	22,6	27,4	27,1	26,0	26,4	27,4	26,9
2 ar 3 kartus per mėnesį/2 or 3 times a month	12,7	14,2	13,0	13,1	13,5	13,3	11,7	10,6	7,9	9,5	10,9	10,2
Maždaug kartą per savaitę / About once a week	8,2	6,2	7,2	5,8	8,6	7,2	5,9	8,1	6,9	6,5	7,4	6,9
Keletą kartų per savaitę / Several times a week	13,8	11,0	8,5	11,3	11,1	11,2	11,0	10,1	7,0	9,1	9,9	9,5
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	453	963	880	1382	1431	2813	989	1002	787	1298	1480	2778

37 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai Tu pats tyčiojaisi iš kitų mokinių mokykloje per pastaruosius du mėnesius?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 37. Distribution of responses to item „How often have you taken part in bullying another students at school in the past couple of months?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Aš nesityčiojau iš kitų mokinių / I have not bullying another students at school in the past couple of months	45,4	40,2	40	43,2	40,7	41,9	60,5	51,0	56,7	57,2	55,0	56,0
Iš viso kartą arba du kartus / It has happened only once or twice	29,5	28,5	26,3	28,5	27,8	28,1	27,6	31,0	25,3	28,8	27,6	28,2
2 ar 3 kartus per mėnesį/2 or 3 times a month	13,9	15,2	15,0	14,1	15,2	14,7	6,4	9,4	9,8	7,2	9,5	8,4
Maždaug kartą per savaitę / About once a week	5,3	7,8	7,6	6,3	7,4	6,9	2,4	4,2	4,1	2,8	4,2	3,5
Keletą kartų per savaitę / Several times a week	6,0	8,3	11,1	7,9	8,9	8,4	3,1	4,4	4,2	4,0	3,8	3,9
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	971	962	881	1382	1432	2814	992	1001	788	1302	1479	2781

38.1 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai iš Tavęs buvo tyčiojamasi, kuomet kas nors Tau siuntė piktas žinutes telefonu arba kompiuteriu, šaipėsi internete“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 38.1. Distribution of responses to item „How often have you been bullied in the way then someone sent angry messages to you by phone or by computer, mocked online“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Šiuo būdu iš manęs nė karto nesityčiojo / Never bullied in this way	79,5	78,8	78,4	78,8	79,0	78,9	79,7	75,5	73,9	78,5	74,8	76,5
Iš viso kartą arba du kartus/Once	11,4	12,8	14,4	12,6	13,1	12,8	12,3	16,5	21,9	15,0	17,8	16,5
2 ar 3 kartus per mėnesį/2-3 times per week	3,7	3,8	3,9	3,8	3,7	3,8	3,6	4,0	2,8	3,1	3,9	3,5
Maždaug kartą per savaitę/Once per month	1,5	1,2	0,9	1,2	1,1	1,2	1,4	1,4	0,5	0,9	1,4	1,2
Kelis kartus per savaitę/Couple times per week	4,0	3,5	2,4	3,5	3,1	3,3	3,0	2,6	0,9	2,4	2,2	2,3
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	956	951	875	1365	1417	2782	984	996	785	1291	1474	2765

38.2 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar dažnai iš Tavęs buvo tyčiojamasi, kuomet be Tavo sutikimo išplatino internete netinkamas Tavo nuotraukas, filmukus“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 38.2 Distribution of responses to item „How often have you been bullied in the way then without your consent circulated on the internet your inappropriate pictures, videos“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Šiuo būdu iš manęs nė karto nesityčiojo / Never bullied in this way	84,4	82,6	82,0	83,0	83,1	83,0	87,9	85,9	87,4	87,1	87,0	87,0
Iš viso kartą arba du kartus/Once	8,9	10,7	12,2	10,1	10,9	10,5	6,9	10,1	10,5	8,5	9,6	9,1
2 ar 3 kartus per mėnesį/2-3 times per week	2,4	2,9	2,9	3,2	2,3	2,7	2,2	1,6	1,3	2,4	1,1	1,7
Maždaug kartą per savaitę/Once per month	1,2	0,7	0,5	1,1	0,5	0,8	0,7	0,8	0,6	0,5	0,9	0,7
Kelis kartus per savaitę/Couple times per week	3,2	3,1	2,4	2,6	3,2	2,9	2,4	1,5	0,3	1,5	1,4	1,5
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	948	943	869	1352	1408	2760	975	996	784	1284	1471	2755

3.7. Psichologinė savijauta

Apibendrintas laimingumo įvertis yra laikomas svarbiu mokinių gyvenimo kokybės ir emocinės gerovės požymiu. Tyrimo duomenimis, labai ir pakankamai laimingais save įvardijo didžioji dauguma (85 proc.) apklausoje dalyvavusių mokinių (39 lent.). Tačiau daugiau nei dešimtadalis (14 proc.) tyrime dalyvavusių mokinių nesijautė laimingi, o 1 proc. apibūdino save kaip visiškai nelaimingus. Nelaimingais besijaučiančių berniukų ir mergaičių skaičius miesto ir kaimo vietovėse buvo panašus ir didėjo su mokinių amžiumi. Daugiausiai laimingų vaikų buvo tarp vienuolikmečių, o nesijaučiančių laimingais – tarp penkiolikmečių. Mergaitės, lyginant su berniukais, savo emocinę savijautą dabartiniame gyvenime vertino prasčiau.

Mintys apie savižudybę ir savižudiški ketinimai dažniausiai byloja apie itin blogą vaiko emocinę savijautą ir galimą savižudybės pavojų. Su savižudiškais ketinimais ir elgesiu susiję klausimai buvo pateikti tik 13 ir 15 metų mokiniams. Tyrimo duomenimis, 17 proc. berniukų ir beveik du kartus daugiau (31 proc.) mergaičių prisipažino per metus bent kartą rimtai galvoję apie savižudybę (40 lent.). Remiantis apklausomis, nėra galimybės nustatyti, ar mergaitės iš tiesų turi tokių minčių dažniau nei berniukai, ar tik dažniau jas įvardija.

Tyrimas parodė, kad paauglių nuostatos emocinės pagalbos atžvilgiu yra gana santūrios. Ieškoti pagalbos tada, kai to reikia, kai mokiniai jaučiasi liūdni ar slegiami sunkumų, buvo linkę mažiau nei pusė apklaustų mokinių (44 proc. berniukų ir 43 proc. mergaičių; 41 lent.). Daugiau nei ketvirtadalis mokinių vadovavosi nuostata, kad su sunkumais derėtų susitvarkyti pačiam, o kiek daugiau nei 5 proc. berniukų ir mergaičių buvo įsitikinę, kad pagalbos ieškoti gėda, arba, kad niekas jiems negalėtų ar nesugebėtų padėti. Tyrimo duomenimis, maždaug dešimtadalis mokinių, net ir norėdami rasti pagalbą, nežinotų, kur kreiptis ir kas jiems tokią pagalbą galėtų suteikti. Visos įvardytos nuostatos mažai priklausė nuo mokinių lyties ar amžiaus.

39 lentelė. Atsakymų į klausimą „Apskritai, kaip Tu jautiesi galvodamas apie savo dabartinį gyvenimą?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 39. Distribution of responses to item „In general, how do you feel about your life at the moment?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural		11	13	15	Miestas/ Urban	Kaimas/ Rural	
Jaučiuosi labai laimingas / Very happy	38,2	33,2	25,9	36,6	28,8	32,7	39,5	22,9	16,8	30,9	23,8	27,1
Jaučiuosi pakankamai laimingas / Enough happy	55,0	59,4	63,1	55,3	62,6	59,0	50	62,8	62,2	56,7	59,3	58,1
Nesijaučiu laimingas / Unhappy	5,6	6,2	10	7,0	7,3	7,2	9,5	13,3	19,5	11,5	15,6	13,7
Esu visiškai nelaimingas / Quite unhappy	1,2	1,2	1,0	1,0	1,2	1,1	1,0	1,0	1,5	0,9	1,3	1,1
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	999	987	896	1433	1449	2882	1005	1017	790	1322	1490	2812

40 lentelė. Atsakymų į klausimą „Ar per pastaruosius 12 mėnesių Tu esi nors kartą rimtai pagalvojęs apie savižudybę?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 40. Distribution of responses to item „During the past 12 months, did you ever seriously think about suicide?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Taip/Yes	-	18,0	15,7	19,7	14,4	16,9	-	30,5	31,9	30,4	31,7	31,1
Ne/No	-	82,0	84,3	80,3	85,6	83,1	-	69,5	68,1	69,6	68,3	68,9
Iš viso/Total (%)	-	100	100	100	100	100	-	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	-	924	884	843	965	1808	-	976	787	734	1029	1763

41 lentelė. Atsakymų į klausimą „Kaip Tu dažniausiai elgiesi, kai būna labai sunku, jautiesi liūdnas ir prislėgtas?“ skirstinys atsižvelgiant į lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę (%).

Table 41. Distribution of responses to item „How do you usually behave when have a very hard time, you feel sad and depressed?“ by age, gender and residence (%).

Atsakymai/Answers	Berniukai/Boys						Mergaitės/Girls					
	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total	Amžius/Age			Vietovė/Residence		Iš viso / Total
	11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural		11	13	15	Miestas/Urban	Kaimas/Rural	
Įprastai ieškau pagalbos/Usually searching for a help	44,9	47,0	40,6	42,7	45,9	44,3	42,5	44,3	43,3	42,3	44,3	43,4
Norėčiau ieškoti pagalbos, bet nežinau kur kreiptis/I would look for a help, but don't know where to find it	9,4	9,4	9,7	10,0	8,9	9,5	9,7	9,7	9,5	9,9	9,4	9,6
Manau, kad ieškoti pagalbos yra gėda/I think it is a shame to look for help	6,1	6,3	5,3	5,6	6,3	5,9	6,2	5,4	5,9	5,0	6,6	5,8
Manau, kad ieškoti pagalbos neverta, nes niekas man negali padėti/I think, that it's worthless to look for a help, because nobody can help	5,6	5,1	6,7	5,8	5,7	5,8	5,0	5,7	4,4	5,1	5,1	5,1
Manau, kad savo sunkumus turiu išspręsti pats/I think that everyone has to deal with his problems himself	25,7	24,6	27,1	26,1	25,5	25,8	28,5	27,3	29,2	28,8	27,8	28,3
Kita/Other	8,3	7,6	10,4	9,7	7,7	8,7	8,0	7,5	7,7	8,9	6,8	7,8
Iš viso/Total (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Iš viso/Total (N)	940	962	862	1385	1379	2764	946	957	750	1238	1415	2653

Turinys

1. ĮVADAS	3
2. TYRIMO METODIKA	4
2.1. Tirtųjų kontingentas ir tyrimo metodai	4
2.2. Tyrimo procedūra ir duomenų rinkimas	4
2.3. Tiriamųjų imtis	4
2.4. Tyrimo instrumentas.....	6
3. REZULTATAI.....	7
3.1. Mityba ir kūno sudėjimas	7
3.2. Fizinis aktyvumas ir pasyvi veikla.....	18
3.3. Subjektyvus sveikatos vertinimas. Burnos higiena. Traumos	25
3.4. Žalingi įpročiai ir rizikinga elgsena.....	31
3.5. Šeima ir socialinė-ekonominė padėtis	41
3.6. Mokyklos aplinka ir bendraamžiai	43
3.7. Psichologinė savijauta	48

Lietuvos mokinių gyvensena: 2014 m. HBSC tyrimas / Apolinaras Zaborskis, Kastytis Šmigelskas, Tomas Vaičiūnas ir kt. – Kaunas : LSMU Leidybos namai, 2016, 52 psl.

ISBN 978-9955-15-435-8

Leidinyje pristatomi 2014 metais Lietuvoje atlikto vaikų gyvensenos tyrimo rezultatai. Tyrimas atliktas kaip tarptautinio HBSC tyrimo, kuriame Lietuva dalyvauja nuo 1994 metų, dalis. Leidinyje pateikiama labiausiai aktualių klausimų informacija, atsižvelgiant į mokinių lytį, amžių ir gyvenamąją vietovę. Išanalizuota vaikų mityba, fizinis aktyvumas, subjektyvus sveikatos vertinimas, rizikinga elgsena, šeimos ir socialiniai veiksniai, bendraamžių įtaka, psichologinė savijauta. Leidinys yra skirtas sveikatos, edukologijos, socialinių paslaugų profesionalams, įvairių lygmenų vyriausybinių bei nevyriausybinių organizacijų atstovams.

Maketuotojas ir viršelio dailininkas Saulius Medžionis

2016-05-04. 6,5 spaudos l. Tiražas 100 egzempliorių. Užsakymas 186.
Išleido LSMU Leidybos namai, Šiaurės pr. 57, LT-49264 Kaunas.

© LSMU, 2016

